

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษา
หมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

นายพรชัย คชช้าง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

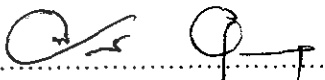
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผศ.ดร.กิตติศักดิ์ เกิดประสพ)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์พีระพงษ์ อุฑารสกุล)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา
การจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

7 มิ.ย. 2564

บทคัดย่อ

พรชัย คชช้าง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ เกิดประสพ, 121 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีศึกษาหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 ในด้านบริบทปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ประชากรในหมู่บ้านทับช้าง (จำนวน 103 ครัวเรือน) ทั้งที่เป็นและไม่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อหาความแตกต่างของผลการประเมินโดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึก คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือน ประชากรจำนวน 52 คน

จากผลการประเมินพบว่าด้านบริบทของกองทุนหมู่บ้านทับช้าง มีความพร้อมเพียงเพื่อการจัดตั้งกองทุน ด้านปัจจัยนำเข้า ทั้งสมาชิก คณะกรรมการ มีความกระตือรือร้น ร่วมใจกัน ประคับประคองกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎ ข้อบังคับของหมู่บ้านเอง การบริหารจัดการของสมาชิกผู้รู้ สามารถเพิ่มรายได้ เพิ่มผลผลิต สร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัวในระดับปานกลาง ขณะที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ปรากฏว่าสมาชิกได้ทยอยส่งคืนเงินกู้ตามระยะเวลาการคืนของตนเองตามสัญญาที่ทำไว้กับคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่เป็นแนวนโยบายของรัฐที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา *Ame.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Ms. Ms.*

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในด้านการดำเนินงานวิจัยไว้ ณ ที่นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ เกิดประสพ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ สำนักวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อาจารย์ยวณู จันทบุรี ผู้อำนวยการระดับ 8 โรงเรียนบ้านทับช้าง อาจารย์นิเทศก์ ประสานงานในพื้นที่ ที่ให้คำปรึกษาด้านการศึกษาการปฏิบัติงานในชุมชน

คุณสะอาด สุวรรณเทพ พัฒนาการประจำตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ให้ข้อมูลหมู่บ้านและรายละเอียด องค์กรเกี่ยวกับข้อมูลชุมชน

ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ขอขอบคุณ พี่น้อง ประชาชนในหมู่บ้านที่ตอบแบบสอบถาม

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดู อบรมและส่งเสริมการศึกษาของการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมาจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาและดำเนินชีวิตด้วยดีตลอดมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

พรชัย คชช้าง

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ	2
กรอบแนวคิดทฤษฎี	3
วิธีดำเนินการ	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	7
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ	8
ระเบียบหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5	10
สรุปบทความและข่าวที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	11
วิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	13
สรุปผลทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
รูปแบบการประเมิน	16
กลุ่มเป้าหมาย	16
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน	16
ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ	17
ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัด	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	องค์ประกอบการประเมินบริบทและปัจจัยนำเข้า	4
2	องค์ประกอบการประเมินกระบวนการและผลผลิต	5
3	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล วิธีเก็บข้อมูลบริบท	19
4	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ วิธีเก็บข้อมูลประเมินวิจัยปัจจัยนำเข้า	24
5	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการวิธีเก็บข้อมูลประเมินวิจัยกระบวนการ	28
6	ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ วิธีเก็บข้อมูลประเมินวิจัยผลผลิต	34
7	ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัด	39
8	ความเข้มแข็งชุมชน	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ	
ผลการประเมินบริบท	41
ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	46
ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	51
ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	55
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	55
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	60
อภิปรายผล	62
วิธีดำเนินการ	62
ผลการดำเนินการ	63
ข้อเสนอแนะ	63
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก ก แบบเก็บข้อมูล (บร.)	66
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเข้าร่วมประชุม	81
ภาคผนวก ค แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่บ้านทับช้าง หมู่ 5	83
ภาคผนวก ง ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านทับช้างหมู่ 5	85
ภาคผนวก จ รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทับช้างหมู่ 5	91
ภาคผนวก ฉ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ.2544	93
ประวัติผู้วิจัย	121

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาตลอด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นจะต้องรีบแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในอดีต การพัฒนาประเทศเรานั้นแต่การ โครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดช่องว่างความยากจนมากขึ้น ทำให้เกิดความอ่อนแอของสังคมชนบท เป็นเหตุให้ปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ด้วยเหตุนี้ปัญหาความยากจนจึงต้องปรับกระบวนทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานในระดับล่างให้เข้มแข็ง คือ ยึดหมู่บ้านเป็นเป้าหมายของการพัฒนา

ย้อนไปเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 รัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อรัฐสภาถึงแนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม มีสาระสำคัญประการหนึ่งว่า (หนังสือพิมพ์มติชน ประจำวันศุกร์ที่ 4 มกราคม 2545 หน้า 18)

“ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล ที่จะให้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยมั่นใจว่าจะลดปัญหาความยากจน นำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนทางสังคม เป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน ” ด้วยการที่รัฐบาลเล็งเห็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในชนบทว่าเมื่อปัญหาในชนบทได้รับการแก้ไขคลี่คลายไปในทางที่ดีแล้วปัญหาต่างๆ ในสังคมเมืองก็จะได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นตามไปด้วย สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากหญ้า โดยรัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท ในเบื้องต้นมีหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 70,865 หมู่บ้าน และชุมชนเมือง 8,889 ชุมชน (ประกอบด้วย เทศบาล 7,277 ชุมชน พัทยา 16 ชุมชน และ กรุงเทพมหานคร 1,596 ชุมชน) รวมทั้งสิ้น 79,754 หมู่บ้าน 1 ชุมชน และเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉิน อีกทั้งให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ จัดการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเองให้มีประสิทธิภาพโดยอาศัยภูมิปัญญาในท้องถิ่นเอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านทับช้าง ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2545 เป็นระยะเวลา 10 เดือน เพื่อให้โครงการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยต้องจัดทำรายงานในรูปแบบ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านกรณีศึกษา บ้านทับช้าง หมู่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และต้องการทราบปัญหาอุปสรรค ศักยภาพหมู่บ้าน ผลสำเร็จของโครงการ อันจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจแนวนโยบายสาธารณะของรัฐต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อให้การประเมินผลในครั้งนี้ ครอบคลุมและมีความสำคัญต่อเป้าหมายของการกำหนดแผนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงจัดทำในรูปของการวิจัยประเมินผล โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1 กองทุนหมู่บ้านทับช้างเกิดขึ้นแล้วมีเงินหมุนเวียน เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการแก่สมาชิก

2.1.2 มีความสามารถในการบริหารจัดการเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

2.1.3 มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้วยเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกและลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านทับช้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีการเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนระดับท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลและระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านทับช้างในทัศนะของประชาชนและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามแบบชี้วัดและแบบสอบถามที่จัดทำขึ้น

3. กรอบแนวคิดในทางทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการ

3.1 ความหมายเฉพาะของ CIPP

กรอบแนวความคิดทางทฤษฎีของผู้ทำการวิจัย ในการประเมินโครงการหมู่บ้านทับช้าง ผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบ ที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” ตามที่ได้กำหนดไว้ในชุดวิชาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการ รายละเอียดกรอบแนวความคิดทางทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ดังต่อไปนี้

C (Context) คือ บริบทของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงหน่วยระบบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในบริบททางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับประเทศ และบริบททางเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านทับช้าง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะการประกอบอาชีพ สถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน ศักยภาพของชุมชน ลักษณะการดำเนินชีวิต ภาวะการเป็นหนี้สิน ผู้นำของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น

I (Input) คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึงเงินกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับจัดสรรตามนโยบายของรัฐ จำนวน 1 ล้านบาท คณะกรรมการหมู่บ้านที่ได้เลือกตั้งขึ้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืน เงินกองทุนสะสมและอื่นๆ

P (Process) คือ กระบวนการของหน่วยระบบ ในที่นี้หมายถึง กระบวนการของหน่วยระบบในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านทับช้างครั้งนี้จะพิจารณาตามปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ การคัดเลือกผู้กู้ การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาดและกิจกรรมอื่นๆ

P (Product) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ปัจจัยผลผลิตของหน่วยระบบประกอบด้วย จำนวนผู้ได้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของชุมชนและอื่นๆ

องค์ประกอบภายในกองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในรูปแบบของ “จีพีโมเดล” แสดงไว้ในแผนภูมิรูปที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน	
	C	I
ระดับหมู่บ้าน	C1 = ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน C4 = วัฒนธรรมประเพณี C5 = โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรทางธรรมชาติ C6 = ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น C7 = โครงการพัฒนาที่ผ่านมา C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน	I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบแนว ทางปฏิบัติจากส่วนกลาง I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/จังหวัด/อำเภอ) I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง (ระดับอำเภอ) I4 = คณะกรรมการกองทุน (การได้มา,คุณสมบัติ) I5 = การเตรียมความพร้อม/สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน) I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท I7 = เงินทุนสะสมอื่นๆ I8 = บัญชีตักกองทุนหมู่บ้าน
ระดับรายบุคคล (ผู้กู้)	C9 = อาชีพเดิม (หลักและรอง) C10 = สมาชิกในครอบครัว C11 = สภาพการอยู่อาศัย C12 = รายได้ของครอบครัว C13 = หนี้สินของครอบครัว C9 = อาชีพเดิม (หลักและรอง) C10 = สมาชิกในครอบครัว C11 = สภาพการอยู่อาศัย C12 = รายได้ของครอบครัว C13 = หนี้สินของครอบครัว	I9 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ I10 = จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ I11 = สถานที่ในการประกอบอาชีพ I12 = วัสดุอุปกรณ์ I13 = ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ I14 = จำนวนแรงงาน

ตารางที่ 2

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน	
	P	P
ระดับหมู่บ้าน	PC1 = การจัดทำระเบียบกองทุน PC2 = การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนกองทุน PC3 = ระเบียบบัญชีกองทุน PC4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน PC4.1 = การรับสมัคร PC4.2 = การหมดสมาชิกภาพ PC4.3 = ประเภทสมาชิก PC4.4 = การทำทะเบียนสมาชิก PC5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน PC5.1 = การคัดเลือกผู้กู้ PC5.2 = จัดทำเอกสารการกู้ PC5.3 = การโอนเงินให้ผู้กู้ PC5.4 = การรับชำระหนี้ PC6 = การส่งเสริมการใช้เงินกู้ PC6.1 = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ PC6.2 = การช่วยหาตลาด PC7 = การตรวจสอบการใช้เงินกู้ PC8 = การจัดทำรายงานและเผยแพร่การดำเนินงาน PC9 = การจัดสรรผลประโยชน์ PC10 = การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยนักศึกษากองทุนและกิจกรรมอื่นๆ	PD1 = จำนวนสมาชิกกองทุน PD2 = จำนวนผู้ได้เงินกู้ PD3 = ยอดเงินที่ให้ผู้กู้ PD4 = จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด PD5 = ยอดเงินที่มีการชำระคืน PD6 = กองทุนสะสม PD7 = การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ PD8 = ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน PD9 = การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้ PD10 = การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง PD11 = ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน	
	P	P
ระดับรายบุคคล (ผู้กู้)	PC11 = การใช้จ่ายเงินกู้ PC12 = การหาความรู้เพิ่มเติม PC13 = การหาตลาด PC14 = การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	PD12 = ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ ของการขอกู้ยืม PD12.1 = ผลโดยตรง PD12.2 = ผลโดยอ้อม

ที่มา : ปรับปรุงจากชุดวิชาสารนิพนธ์ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545 : 21)

และชุดวิชาการประเมินโครงการ (สำนักงานมาตรฐานการศึกษา 2545)

4. วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์และกฎระเบียบต่างๆ ของกองทุนหมู่บ้านทับช้างและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากระเบียบของกองทุนหมู่บ้านทับช้างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านทับช้าง บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สภาพการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านทับช้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพีชีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
- ข้อมูลกองทุนหมู่บ้านทับช้าง
- เอกสารของทางราชการและข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านทับช้าง ผู้วิจัยจะยึดเอาหลักการ วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการประเมินเป็นหลักและปัจจัยต่างๆ ใน CIPP MODEL เป็นหลัก โดยยึดปัจจัยชี้วัดใน CIPP MODEL โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จัดทำให้เป็นระบบเพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อความเข้าใจ และทำการสรุปข้อมูล

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษา สารนิพนธ์เล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 5 บท ได้แก่

บทที่ 1 บทนำ นำเสนอเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ กรอบความคิดทางทฤษฎี วิธีดำเนินการ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

บทที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) ระเบียบกองทุนหมู่บ้านทับช้าง (2544) ข่าว บทความ สื่อสิ่งพิมพ์จากสื่อมวลชน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินและเครื่องมือ ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวม ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา ตัวชี้วัดอื่นๆ ข้อจำกัดของการทำสารนิพนธ์ การแจกแจงตัวแปรและลักษณะของค่าบนตัวแปร

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ นำเสนอเกี่ยวกับผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ นำเสนอเกี่ยวกับสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้าน
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ตัวชี้วัดที่เข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้วิจัย ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

.....

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งได้จัดแบ่งกลุ่มเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เอกสารกองทุนหมู่บ้านของทางราชการ ระเบียบกองทุนหมู่บ้านทับช้าง พ.ศ. 2544 ที่ได้จัดทำขึ้น โดยเฉพาะและข่าวบทความที่สำคัญเกี่ยวข้องกับกองทุนที่ได้นำเสนอโดยสื่อมวลชน

เอกสารดังกล่าวมีความสำคัญ เป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับระเบียบของทางราชการ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ยั่งยืน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของทางรัฐบาลต่อไป

เอกสารที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของทางราชการ

2.1.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการ กทบ. (2544) นำเสนอข้อมูลที่สำคัญดังต่อไปนี้

นโยบายกองทุนหมู่บ้าน

เนื่องจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าว เป็นโครงการเร่งด่วนที่รัฐแถลงนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท โดยให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดอนาคตและเป็นผู้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน เป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่ท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติ กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐาน มุ่งให้ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และจากความพร้อมในทุกๆ ด้านของหมู่บ้านทับช้าง จึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและได้รับเงินจัดสรรเข้ากองทุนหมู่บ้านตามลำดับ

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ ความพร้อมของหมู่บ้าน การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน เสริมสร้างความเป็นชุมชน ให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดแผน และจัดการหมู่บ้านด้วยภูมิปัญญาของคนในชุมชน เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน เชื่อมโยง

กระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน เอกชนและส่วนราชการ กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นและพัฒนา ประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก็เพื่อเป็นแหล่งกองทุน หมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่ายและ สร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ประชาชน ส่งเสริมท้องถิ่นชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการ กองทุน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองและ มีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศรวมทั้ง เสริมสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความ เข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.1.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด คือ

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย ประธาน รองประธานและกรรมการที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ดำรงตำแหน่งและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่ง คราวละ 2 ปี และให้ถือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน จัดทำร่าง กฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่คือ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน และดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ยึดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.1.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วน สำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มีสาระสำคัญคือ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือก

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีจำนวนครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมด การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.1.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชน เช่น จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากร รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านในเรื่องระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับเงิน การจ่ายเงิน ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การกู้ยืมเงิน และชำระเงินกู้การตรวจสอบภายในและวิธีกำหนดระเบียบข้อบังคับ ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านมีจำนวนกลุ่มองค์กร ชุมชน ภายในหมู่บ้านก็กลุ่ม ชื่อกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม จำนวนสมาชิก วันที่จัดตั้งขึ้น เงินทุนสะสม ฯลฯ แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมอะไร วงเงินกู้ยืมและอื่นๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี 2544

2.2 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

พรชัย คชช้าง (2545) รายงานการศึกษาศักยภาพชุมชน นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านทับช้าง มีรายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทับช้างร่วมกันร่างระเบียบข้อบังคับขึ้น โดยอิงระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้สมาชิกร่วมกันแก้ไขและอนุมัติใช้ ซึ่งอาศัยอำนาจตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านทับช้างหมู่ที่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้งกองทุนชั่วคราวตั้งอยู่ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 มีจำสิบเอกมนัส หม่อมกระโทก เป็นประธานกองทุน ข้อบังคับของกองทุนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ได้รับมติจากที่ประชุมสมาชิก วัตถุประสงค์ของกองทุน เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกภายใน

หมู่บ้าน ส่งเสริมการออมทรัพย์ ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกและเพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจของสมาชิก ให้เป็นคนดี มีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว

คุณสมบัติของสมาชิกผู้กู้เงิน คือ เป็นผู้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทับช้าง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน มีอายุ 20 ปีขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนและตั้งใจมีส่วนร่วมกับการกองทุน พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามระเบียบ มีความอดทน เสียสละ และเป็นผู้ที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล รายละ 5 บาท และค่าสมัครเป็นสมาชิกอีกรายละ 20 บาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมี 15 ท่าน ประกอบไปด้วยชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มาจากการเลือกตั้ง หลักประกันเงินกู้ ถ้าวางเงินเกิน 10,000 บาท ให้ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน พร้อมทำสัญญา ถ้าต่ำกว่า 10,000 บาท ให้สมาชิกภายในกลุ่มอย่างน้อย 3 คน ค้ำประกันพร้อมทำสัญญา สมาชิกผู้กู้เงินต้องมีแผนการใช้เงิน เขียนคำขอกู้เสนอต่อคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเงินสมควรให้กู้ก็ให้ส่งหลักฐานผ่านธนาคารเพื่อให้ธนาคารโอนเงินเข้าบัญชี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาทต่อปี ค่าประกันในกรณีที่ผู้กู้ผิดคำสัญญาให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.25 ต่อวัน ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 15 วัน โดยผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบด้วย กองทุนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม 2544 จำนวนเงินกู้ การอนุมัติเงินกู้ กำหนดระยะเวลาส่งคืน ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.3 สรุปบทความและข่าวที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

2.3.1 มติชนสุดสัปดาห์ (2545 : 25) ได้นำเสนอข้อมูลกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับ กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่ากองเงิน มีสาระสำคัญคือ รัฐบาลได้จัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ให้แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ของประชาชนในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีการรวมกลุ่มกันที่เข้มแข็ง มีการช่วยเหลือพึ่งพากัน ทำให้ชุมชนมีเงินหมุนเวียน ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ให้ชุมชนร่วมกันบริหารกองทุนของตนให้ยั่งยืน ซึ่งถ้าต้องการจะให้ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ ประชาชนต้องช่วยกันลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.3.2 มติชนสุดสัปดาห์ (2545) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ **สมุดพกประจำปี”แล้ว” มือใหม่หัดบริหารประเทศ ความตั้งใจดีแต่ฝีมือยังไม่ชด** หลังจากการบริหารประเทศของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้เกือบปี ทุกคนคาดหวังว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวหลังจากที่ทรุดตัวมานาน รัฐบาลได้แถลงนโยบายหลายๆ เรื่องรวมทั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท ซึ่งริบเร่งดำเนินโครงการกันอย่างเต็มที่ แม้จะมีการโอนเงินให้แก่หมู่บ้านไปแล้วแต่ก็ยังไม่ประสบปัญหา คือ ชาวบ้านไม่รู้อะไรจะนำเงินไปทำอะไรดี บางหมู่บ้านยังไม่กล้าปล่อยเงินกู้กลัวปัญหาจะตามมาทีหลัง ซึ่งก็ยังไม่เห็นผลชัดเจนต้องรอให้ครบปีก่อน

2.3.3 นงลักษณ์ เดชระพีพงษ์ (2544 : 32 – 33) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน ดังนี้ จุดเด่นจุดด้อยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จุดเด่นของกองทุนหมู่บ้าน คือ เกิดกระบวนการเฟ้นหาคนดีเข้ามาบริหารกองทุน เกิดการรวมกลุ่มความสามัคคี หมู่บ้านต้องมีความพร้อม โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ก่อนที่จะได้รับการโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน จุดด้อยของกองทุนหมู่บ้านคือ ระยะเวลาที่ขี้นจำกัดในหนึ่งปีอาจยังไม่ทันเกิดประโยชน์ชัดเจนก็ต้องหาเงินมาคืนกองทุน วงเงินที่ขี้นจำกัด ไม่เปิดโอกาสให้ทำโครงการใหญ่ เงินลงทุนสูง ระเบียบข้อบังคับไม่เอื้อประโยชน์ต่อคนจน เกิดสภาพหนี้หมุนเวียน คือ ประชาชนมีหนี้เก่าอยู่แล้วกับ ธ.ก.ส., ธนาคารออมสิน ฯลฯ สภาพเหมือนนักธุรกิจ คือ ขาดสภาพคล่อง

2.3.4 “กองทุนหมู่บ้านสะดูบทเรียนสอนรัฐอย่าหวังผลเลิศหรู” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544,8 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ รัฐได้โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านไปแล้ว ด้วยมุ่งหวังจะให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศ แต่จากการประกาศตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสำนักงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) กลับหดตัวลงเรื่อยๆ

2.3.5 “คนจนหาผู้ค้ำประกันไม่ได้” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544,8 นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ ปัญหาของโครงการกองทุนหมู่บ้านมีมากมายหลายประการ เช่น การเลือกปฏิบัติที่พี่น้องปัญหาคนจนไม่มีผู้ค้ำประกันให้ ฯลฯ ซึ่งการดำเนินการของรัฐบาลชุดนี้ ได้ทำตามสัญญาเมื่อครั้งหาเสียง อาจถือได้ว่าเป็นรัฐบาลชุดแรกที่ทำตามสัญญาได้ทั้งหมด แต่ผ่านมา 8 เดือนกว่า ผลของการดำเนินการของรัฐบาลกลับยังไม่เป็นรูปธรรมอย่างที่คิดไว้ จึงถึงเวลาที่รัฐต้องทบทวนปัญหา

2.3.6 “อัฐรัฐตั้งสมมุติฐานผิด” ไทยรัฐ 8 พ.ย. 2544, 8 นำเสนอเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านดังนี้ นพ.พลเดช ปิ่นประทีป ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกล่าวว่า รัฐตั้งสมมุติฐานผิดตั้งแต่แรกที่จะให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศชาติขยายตัว แต่ช่วงเดือนกรกฎาคม – กันยายน ที่ผ่านมาเห็นแล้วว่าเป็นไปไม่ได้ รัฐหวังจะให้เห็นผลเร็วเหมือนมอเตอร์ไซค์ แต่เป็นได้แค่จักรยาน สาเหตุเพราะรัฐไม่เข้าใจธรรมชาติของชาวบ้าน คือ เมื่อได้เงินกู้มาแล้ว จะนำไปใช้หนี้เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน จากนั้นค่อยคิดว่าจะเอาไปทำอะไรซึ่งต้องรอผลในอีก 2 ปีข้างหน้า จึงจะเห็นผลอย่างที่คาดหวัง

“บทสัมภาษณ์ นพ.พลเดช ปิ่นประทีป (2544) กล่าวว่าขณะนี้ปล่อยเงินกู้ไปทั้งหมด 59,273 ล้านบาท ชาวบ้านส่วนใหญ่กลับไปทำการด้านการเกษตร ซึ่งทำให้เกิดจุดอ่อนในด้านการหมุนเงินต้องใช้ระยะเวลาเป็นปีเกี่ยวกับบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านนั้นเป็นโครงการระยะสั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้

เกิดการจ้างงาน พัฒนาคนให้มีประสบการณ์ และสิ่งที่สังคมคาดหวังจะให้บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ไปสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนนั้นเป็นไปได้ยาก”

2.3.7 ศัลยา ประชาชาติ (2545 : 16) ได้นำเสนอข้อมูลกองทุนหมู่บ้านช่วยกระตุ้นให้ เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80% ได้นำเสนอผลการวิจัยไว้ 2 ชิ้น ได้แก่ งานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้สำรวจพบว่าเงินกองทุนหมู่บ้านได้นำไปใช้จ่ายในกิจกรรมการผลิตถึง 89.1% และเงินเหล่านี้ ระบุไว้ว่านำไปใช้จ่ายในภาคการเกษตรกรรม 61.2 % ซึ่งโครงการกองทุนหมู่บ้านดังกล่าวหวังผล ในระยะยาว ดังนั้นรัฐควรติดตามอย่างใกล้ชิด และอีกงานวิจัยของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา กรมการ พัฒนาชุมชน ได้สัมภาษณ์โดยการสุ่มพื้นที่ตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่นำไปลงทุนในภาคการเกษตร 41.2% วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่กู้เพื่อลงทุนเพิ่ม และที่สำคัญคือรัฐควรช่วยเหลือในด้านการฝึกฝน ทักษะและพัฒนาอาชีพของประชาชน

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนนำไปสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนในระดับฐานราก มุ่งให้ชาวบ้านพึ่งพาตนเองได้อย่าง ยั่งยืน สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเพื่อควมมีประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งรัฐได้จัดสรรงบประมาณแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

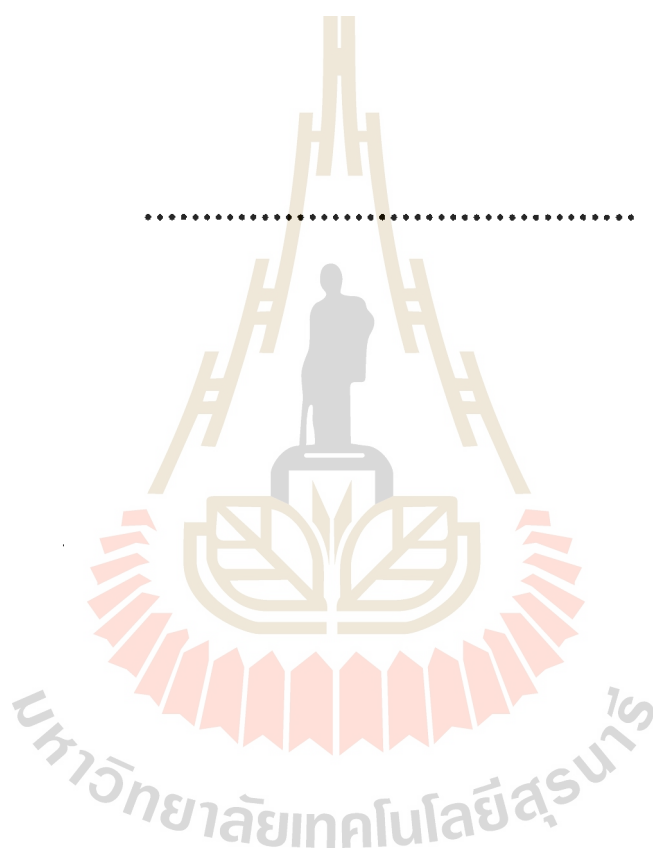
ซึ่งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีประโยชน์ทั้งตัวนักศึกษา และเพื่อเชื่อมโยงและประสานงานของภาครัฐกับชุมชน ได้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่เป็นจริง เป็น ระบบอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

สรุปผลการทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รับประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ ดังนี้

1. เอกสารของทางราชการ ช่วยให้ผู้วิจัยได้ความรู้พื้นฐานของ กทบ. เข้าใจนโยบาย หลัก การ วัตถุประสงค์ สามารถกำหนดตัวแปร ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบในบริบทกองทุนหมู่บ้าน
2. เอกสารกองทุนหมู่บ้านทับช้าง ช่วยให้ผู้วิจัยได้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ กองทุนหมู่บ้านทับช้าง วัตถุประสงค์ของกองทุน การสมัครเป็นสมาชิกกองทุน การขอกู้เงิน การ พิจารณาให้กู้ และความรู้พื้นฐานของหมู่บ้านทับช้าง ช่วยให้ผู้วิจัยกำหนดการประเมินได้ถูกต้อง

ช่วยให้ผู้วิจัยได้ความรู้เกี่ยวกับบริบทชุมชน การดำเนินงาน ผลผลิต ทั้งหมู่บ้านโดยรวม และของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ขอกู้แต่ละราย

3. ข่าวนทความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ กทบ. ช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในชุมชนต่างๆ ทราบผลการติดตาม ดำเนินงานของรัฐบาลทุกระยะ และช่วยให้ผู้วิจัยทราบสถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายการเฉพาะ บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้คือ ซิปป์โมเดลตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยการประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.2 การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านทับช้าง หมู่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	15	คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	89	คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน	71	คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน	18	คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	15	คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน	3	คน
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	3	คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

3.1.1 การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

3.1.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนจนรายบุคคลในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่างๆ (ปร.)

3.1.3 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

3.1.4 การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายที่มีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (ปร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกต และการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. แบบรายงาน ปร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน ปร. 2. (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน ปร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน ปร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน ปร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน ปร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
7. แบบรายงาน ปร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาความชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
8. แบบรายงาน ปร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน ปร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน ปร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน ปร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน ปร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)
13. แบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในลักษณะอื่นๆ

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

4.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C1-ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา 3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร 4. อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง) คืออะไร 5. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ 6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ.ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3. ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C2-สภาพภูมิศาสตร์ ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้ง หมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับ หมู่บ้านอื่น 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์
C3-สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของ หมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและ อาชีพรองของ ชาวบ้าน 2. จำนวนพื้นที่ทำการ เกษตร 3. จำนวนที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ย 4. จำนวนประเภท ร้านค้าในหมู่บ้าน 5. จำนวนโรงสีใน หมู่บ้าน 6. โรงงานอุตสาหกรรม - กรรม ในหมู่บ้าน 7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) 8. โรคที่เจ็บป่วย 9. สถานที่รักษาเมื่อ เจ็บป่วย	1. ผู้นำชุมชน 2. สถานีอนามัยตำบล 3. โรงเรียน 4. เกษตรตำบล 5. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C4-วัฒนธรรม ประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์/ มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/ บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่างๆ (ศาลปู่ตาฯ)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C5-โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพ ของโครงสร้าง พื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, ไปรษณีย์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพ ทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำที่เป็น สาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. สังเกต

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C6-ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก,ทุนของกลุ่มกิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง) ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ (ชื่อ,อายุ ความเชี่ยวชาญ) 	1. ผู้นำชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 สังเกต
C7-โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> โครงการของภาครัฐ โครงการของภาคเอกชน โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่บันทึกไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 ศึกษาจากเอกสาร สังเกต

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C8-ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติม 6. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 	1.ชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 52 คราวเรือน)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล			
C9-อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C10-สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน, อายุ, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11-สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C12-รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C13 – หนี้สินของ ครอบครัวก่อน กู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมี หนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินวิจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I1-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของ ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. รายละเอียดของ ระเบียบกองทุนฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2-การประชาสัมพันธ์ (เอาหมู่บ้านที่ตั้ง ว่าข้างสารมาแบบ ไหน โดยใช้สื่อ แบบใด	1. ช่วงเวลาที่มีการ ประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการ ประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการ ประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุน หมู่บ้าน 5. เอกสารประชา สัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I3-คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุ กรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการ ภาคประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

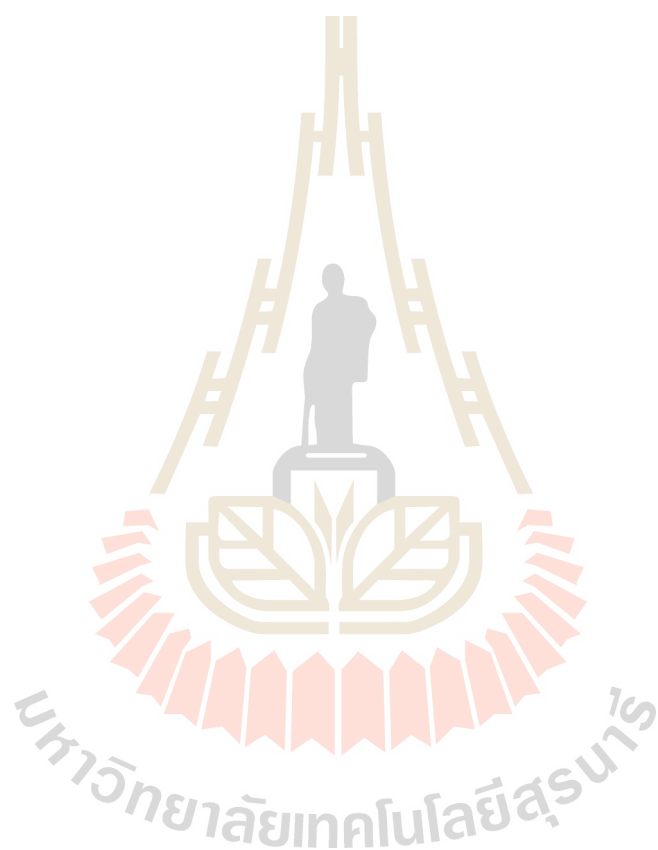
ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I4-คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจาก ตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
I5-การเตรียมความ พร้อม การสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ แก่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน	1. วิธีในการเตรียม ความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียม ความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการ เตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กร ที่ทำหน้าที่ในการ เตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้าน ตามแบบ บร.3, บร. 9, (จากข้อมูล ดิบ 52 ครั้วเรือน) 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้าน
I6-เงินกองทุน 1 ล้าน บาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I7-เงินทุนสะสมอื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ ที่มา และการเก็บ รักษาเงินทุนสะสม อื่นๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I8-บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส, ความสามารถ พิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุน หมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับบุคคล			
I9-จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
I10-จำนวนเงินลงทุน นอกเหนือจาก เงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุน นอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I11-วัตถุประสงค์การกู้ เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้ เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
I12-สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และ วัตถุดิบในการ ประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการ ประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการ ประกอบอาชีพ 3. วัตถุดิบในการ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13-ความรู้และทักษะ ในการประกอบ อาชีพ	1. ความรู้และทักษะ ที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I14-จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

4.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 5
 ตารางที่ 5 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PC1-การจัดทำ ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. กระบวนการในการ จัดทำระเบียบ กองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการ จัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคใน การจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ ปร. 4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน
PC2-การจัดทำเอกสาร ขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการ จัดทำเอกสารขอขึ้น ทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการ จัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคใน การจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
PC3-ระเบียบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชี ลูกหนี้,บัญชีเงิน สัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคใน การจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บมูล
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับ สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน			
PC4.1-การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับ สมัครและเหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการ สมัครและเหตุผล 3. ขั้นตอนการรับ สมัครและเหตุผล 4. คุณสมบัติผู้สมัคร และเหตุผล 5. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์จากคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.2-การหมด สมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิก ภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม จากคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC4.3-ประเภท สมาชิก	1. การกำหนดประเภท สมาชิกและเหตุผล		
PC4.4-การทำทะเบียน สมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันใน การจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้าน ทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บผล
PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับ การกู้เงินกองทุน หมู่บ้าน			
PC5.1-ขั้นตอนการ ขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารเกี่ยวกับการ ขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการ การขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.2-การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการ คัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและ เหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC5.3-การโอนเงินให้ ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการ โอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ เงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4-การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับ ชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกเงินทุน หมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการจัดส่ง เงินคืน	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บมูล
PC6-การส่งเสริมการ ใช้เงินกู้			
PC6.1-การแนะนำวิธี ทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการ แนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการ แนะนำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ เงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC6.2-การช่วยหา ตลาด	1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีในการส่งเสริม การตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ เงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC7-การตรวจสอบ การใช้เงินกู้	1. ผู้ที่ทำการ ตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการ ตรวจสอบ 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ เงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC8-การจัดทำ รายงานและ เผยแพร่การ ดำเนินงาน	1. ประเภทรายงานที่ จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มี การเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผล การดำเนินงาน 4. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำ รายงาน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 5(ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บมูล
PC9-การจัดสรรผล ประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัด สรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC10-การสร้างเครือ ข่ายการเรียนรู้ โดยบัณฑิต กองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วม เครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือ ข่าย 4. ความพึงพอใจของ ผู้เข้าร่วมเครือ ข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับ จากการสร้าง เครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมี ส่วนร่วม
ระดับรายบุคคล			
PC11-การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดการใช้ จ่าย	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12-การหาความรู้ เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้ เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการ เสวนาตามแบบ บร.6
PC13-การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำ ในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บมูล
PC14-การทำบัญชีใช้ จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ช่วยเหลือแนะนำ การจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุน หมู่บ้านที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

4.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตารางที่ 6
 ตารางที่ 6 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1-จำนวนสมาชิก กองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้ง กองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มี การเพิ่มขึ้น/ลดลง (31 ก.ค. 45) 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่ม ขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD2-จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการ อนุมัติ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ ละครั้ง 3. จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติให้กู้ต่อ จำนวนสมาชิก กองทุนหมู่บ้านทั้ง หมด (31 ก.ค. 45) 4. จำนวนผู้ได้รับ อนุมัติให้กู้ จำแนก ตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอ กู้และยอดเงินที่ได้ รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้รับ อนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค. 45) 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับ อนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง (31 ก.ค. 45)	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD4-จำนวนผู้ชำระคืน ตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระ คืนตามกำหนด (31 ก.ค. 45) 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระ คืนตามกำหนด (31 ก.ค. 45)และ เหตุผล 3. การแก้ไขปัญหา เมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืน กำหนด	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5-ยอดเงินที่มีการ ชำระคืน	1. ยอดเงินที่มาชำระ คืนนับถึง 31 ก.ค. 45 จำแนกเป็น เงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD6-กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุน สะสมแยกประเภท ตาม 17 2. การใช้ประโยชน์ จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7-การใช้เงินตาม วัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์ โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์ โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ ตรวจสอบ
PD8-ทัศนคติของ ชุมชนต่อกองทุน	1. ทัศนคติต่อการ การกองทุนหมู่บ้าน ในเชิงบวก/ลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุน 1 เส้นทางในเชิง บวก/ลบ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9-การเกิดเครือข่าย องค์กรการเรียนรู้ รู้(หลักจากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่าย ที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือ ข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิด องค์กรเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานปฏิบัติ งานของบัณฑิต กองทุน(ตัวเอง)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD10-การเรียนรู้เพื่อ การพึ่งพา ตนเอง	1. ประสบการณ์/การ เรียนรู้จากการ ดำเนินงานกองทุน หมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การ เรียนรู้จากการเป็น สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PD11-ความเข้มแข็ง ของชุมชนที่เกิด จากกองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำ ความดี 5. โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มี มืออาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ ด้อยโอกาส 11. มีผู้ที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงาน แก้ปัญหาชุมชน	1. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และบร.7 (จากข้อมูลดิบ 52 ครัวเรือน) 2. สังเกต

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	13. ตัวชี้วัดความเข้ม แข็งของชุมชนตาม ทัศนะของชาวบ้าน	-	
ระดับรายบุคคล			
PD12-ผลที่ได้รับตาม วัตถุประสงค์ ของการกู้			
PD12.1-ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD12.2-ผลโดยอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับของ ชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตามแบบ บร.10

5. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาหมู่บ้านทับช้าง หมู่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 และดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบชีพ ซึ่งมีส่วนชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่างๆ ของวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1.เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านทับช้าง หมู่ 5 ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
1.1 การมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ		I6	PC5	PD1-PD9
สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิการของ		I7	PC9	
สมาชิก		I9		
1.2 ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		I4	PC1-PC9	
1.3 การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการ			PC1-PC14	PD9
เรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของ				PD10
ตนเอง การสร้างศักยภาพของตนเองและ				
และการสร้างเศรษฐกิจแบบพึ่งพอ				
1.4 เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		I2	PC10	PD2-PD6
		I5	PC11	PD8,PD10
		I9		
1.5 ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็ง			PC10	PD8-PD12
ด้านเศรษฐกิจและสังคม				

ตารางที่ 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 1	C1-C8	I1-I4 I8-I15	PC1-PC10 PC11-PC14	PD8
3. เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ใดบ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในระหว่างหมู่บ้าน/ตำบล		I3 I8	PC10	PD9
4. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	C8			PD11

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร และข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

.....

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ

จากการวิจัยในบทที่ผ่านมาผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการประเมินเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนตัวชี้วัดแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการกำหนดตัวแทนค่าตัวแปร โดยกำหนดตามแบบตารางที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 มาอธิบายรายละเอียดในบทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎีชีพชีพโมเดล ซึ่งเป็นรายงานตอนที่ 1 และรายงานวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการทั้ง 4 ประการ ซึ่งมี 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับท้องถิ่น

ผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นภูมิศาสตร์ทางกายภาพ ซึ่งสภาพของหมู่บ้านทับช้างหมู่ 5 พอสังเขป เพื่อเชื่อมโยงกับกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท

1.1.1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

จากการสอบถามผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน พอที่จะทำความเข้าใจว่า สถานที่ตั้งของหมู่บ้าน เดิมทีได้มีกองทัพช้างผ่านเพื่อไปทำสงคราม หลังจากเสร็จศึกสงคราม สถานที่แห่งนี้ก็ไม่มีกองทัพผ่านอีกเลย สมัยก่อนเรียกว่าทัพช้าง ต่อมาเพี้ยนเป็นทับช้าง ไม่ปรากฏหลักฐานว่าบุคคลกลุ่มใดเข้ามาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนก่อน แต่สันนิษฐานว่าตั้งมาประมาณ 300 กว่าปี สาเหตุของการตั้งถิ่นฐานสันนิษฐานว่า เกิดจากการแสวงหาที่ทำกินใหม่และเดินทางมาแลกเปลี่ยนสินค้ากัน

1.1.2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

เป็นป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เป็นที่อาศัยของสัตว์ป่าทั้งเล็กใหญ่ มีทุ่งหญ้าเพียงเล็กน้อย แหล่งน้ำจะเป็นบ่อเล็กตื้นเขิน แต่น้ำจะไม่แห้งแล้งเพราะมีฝนตกต้องตามฤดูกาล ชุมชนจะอยู่กระจัดกระจาย ปัจจุบันสภาพป่าไม้จะมีอยู่เป็นส่วนน้อย โดยประชาชนแผ้วถางป่าเพื่อปลูกพืช และสัตว์ป่าขนาดใหญ่ไม่มีที่อยู่อาศัย แหล่งน้ำขนาดใหญ่มีการชลประทานและบึงน้ำขนาดใหญ่ของทางราชการ เรียกว่าบึงทับช้าง ตั้งอยู่ใจกลางหมู่บ้าน

1.1.3 ระบบนิเวศน์ของชุมชน

บ้านทบช้างหมู่ 5 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครราชสีมาประมาณ 10 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงจากตะวันตกไปทางทิศตะวันออก อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับบ้านชะอมหมู่ที่ 8
ทิศใต้	ติดต่อกับบ้านหนองสมอหมู่ที่ 13
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับบ้านโนนมะกอกหมู่ที่ 14
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับบ้านมาบมะค่าหมู่ที่ 7

1.1.4 สภาพที่ดิน

เมื่อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นบนเป็นสีเทา ดินชั้นล่างมีสีเทาอ่อนหรือสีน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองหรือสีแดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมจำพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ในดินชั้นล่างลึกๆ อาจพบก้อนปูน กลุ่มดินเกิดจากวัตถุต้นกำเนิด ดินพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึก การระบายน้ำเร็ว พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบ ดินมีความเป็นธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง มีความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 – 8.0 ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก

1.1.5 เศรษฐกิจ

ประชากรประกอบอาชีพทำนาทำไร่ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นมีอาชีพค้าขาย และเป็นลูกจ้างในเขตอุตสาหกรรมสุรนารี ความเป็นอยู่ของประชาชนค่อนข้างดีในช่วงปี 2534 – 2540 มีการขายที่ดิน ซื้อมรดก ปลูกบ้านใหม่เป็นจำนวนมาก หลังจากปี 2540 เป็นต้นมาประชาชนไม่มีงานทำระยะหนึ่ง ในต้นปี 2545 เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว ประชาชนมีความหวังว่า ความเป็นอยู่ของพวกเขาจะดีขึ้น จะสังเกตเห็นว่าประชาชนที่อยู่ในช่วงวัยทำงานมีงานทำมากขึ้น พืชที่ปลูกส่วนใหญ่จะเป็นข้าวและมันสัมปะหลัง ปัจจุบันหันมาปลูกแตงน้ำหยดมากขึ้น

อาชีพครั้งแรกของประชาชนที่อพยพมาอยู่ในหมู่บ้าน

อาชีพดั้งเดิมเป็นอาชีพทำการเกษตรเสียเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นอาชีพการหาของป่าขายเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างชุมชน

ก. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคือ อาชีพการหาของป่าขาย เลิกไปเพราะป่าไม้ถูกทำลายมีการบุกรุกที่สาธารณะเพื่อทำไร่มันอาชีพทำการประมง เลิกไปเพราะแหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี

ข. อาชีพใหม่ อาชีพค้าขายมีการขายของชำเพิ่มขึ้นในหมู่บ้าน และสินค้าประเภทต่างๆ เช่นขายผลไม้ เสื้อผ้าอาหาร เป็นต้น และอาชีพเป็นพนักงานในเขตอุตสาหกรรมซึ่งสร้างเมื่อปี 2534

1.1.6 การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค

ถนนเมื่อเริ่มสร้างหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนนแบบดินทางเกวียนและส่วนใหญ่เป็นดินทราย เป็นถนนลูกรังเมื่อปี พ.ศ. 2535 ยาวประมาณ 3,000 เมตรเป็นถนนลาดยางเมื่อปี 2537 ยาว 2,500 เมตร รวมถนนภายในหมู่บ้านทั้งหมดยาวประมาณ 8,000 เมตร ปัจจุบันเป็นถนนลาดยางตัดผ่านหมู่บ้านประมาณ 2 – 3 กิโลเมตร เพื่อเชื่อมต่อกับหมู่บ้านอื่น ตามซอยในปัจจุบันเทศบาลนครวัดและมีลูกรังบ้างเล็กน้อย ไฟฟ้า น้ำประปา ใช้น้ำประปา ระบบสูบน้ำบาดาลขนาดเล็กจากโรงเรียนบ้านทับช้าง

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

สมัยก่อนพื้นที่ของหมู่บ้านทับช้างหมู่ที่ 5 สภาพป่ายังอุดมสมบูรณ์เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด มีทุ่งหญ้าเพียงเล็กน้อย ปัจจุบันสภาพป่าไม้มีอยู่เพียงเล็กน้อยเนื่องจากการขยายตัวของชุมชน ปัจจุบันมีพื้นที่สาธารณะคือ ป่าช้าและพื้นที่สาธารณะประโยชน์ประมาณ 300 ไร่

1.1.7 การขยายตัวของประชากรและชุมชน

ประชากรของหมู่บ้านทับช้างหมู่ที่ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2537 มี 54 หลังคาเรือน มีประชากร 258 คน (สมุดบันทึกของผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน นายมี แซ่กระโทก) สมัยก่อนประชาชนนิยมไปทำงานต่างถิ่น ส่วนใหญ่จะไปทำงานที่กรุงเทพฯ เพราะมีญาติพี่น้องไปแล้วชักชวนไปทำงานมาก่อนแล้ว ต่อมาเมื่อปี 2534 รัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้สร้างเขตอุตสาหกรรมขึ้นใกล้ๆ หมู่บ้าน ประชากรได้อพยพคืนถิ่น และบางส่วนก็กลับมาทำงานที่บ้านเกิดทำให้ประชากรและชุมชนขยายตัวเพิ่มขึ้น จากเดิมชุมชนตั้งอยู่ในส่วนกลางของหมู่บ้าน ได้ขยายตัวออกไปรอบๆ หมู่บ้าน ในปัจจุบัน ปี 2545 มีครัวเรือน 103 ครัวเรือน 127 ครอบครัว ประชากรตามที่มีอยู่จริง 489 คน แบ่งเป็นชาย 233 คน หญิง 256 คน

ประชากรวัย	1 วัน – 3 ปีเต็ม	13	คน
	3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	25	คน
	6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	21	คน
	12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	23	คน
	15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	20	คน
	18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	322	คน
	50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	18	คน
	60 ขึ้นไป	48	คน
	คนพิการ	3	คน

การประกอบอาชีพ

ทำนา	115	ครอบครัว
ค้าขาย	3	ครอบครัว
รับราชการ	2	ครอบครัว
รับจ้าง	8	ครอบครัว

เศรษฐกิจ (ร้านค้าในหมู่บ้าน)

ร้านค้า	8	ร้าน
โรงสี	1	โรง
สัตว์เลี้ยง	56	ตัว
ควาย	5	ตัว

1.1.8 แหล่งน้ำที่สำคัญ

มีบึงขนาดใหญ่ของหน่วยงานราชการคือ รพช. มาขุดลอกบึงเก่าให้ลึกและกว้างเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ รอบๆ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในแต่ละปีจะมีการจับปลาเพื่อการกุศล มีคลองชลประทานจากเขื่อนลำพระเพลิงเป็นคลองน้ำสายหลักเพื่อทำการเกษตร ส่วนรอบๆ บึงทางทิศตะวันออกจะมีคลองส่งน้ำขนาด 2 เมตรระบายน้ำเพื่อทำการเกษตรในฤดูแล้ง

บ่อน้ำบาดาล	22	บ่อ
คลองน้ำ	3	แห่ง
บึง	1	แห่ง
พื้นที่ทำการเกษตร	1,011	ไร่
ทำนา	411	ไร่
ทำสวน	550	ไร่
ปลูกผัก	24	ครัวเรือน
ทำไร่มันสัมปะหลัง	8	ครัวเรือน
เลี้ยงสัตว์	8	ครัวเรือน
เลี้ยงหมู	14	ครัวเรือน

อุตสาหกรรมในครัวเรือน (เข็บกระเป๋) 13 ครัวเรือน
แหล่งท่องเที่ยวห่างจากหมู่บ้านประมาณ 3 กิโลเมตร

- แม่น้ำมูล
- บึงชะอม
- สวนป่าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

จำนวน 1 – 5 ไร่	49	ครัวเรือน
จำนวน 6 – 10 ไร่	23	ครัวเรือน
จำนวน 11 – 12 ไร่	31	ครัวเรือน

ประเภทการทำนา

นาหว่าน	100	ไร่
นาดำ	260	ไร่
นาธรรมชาติ	10	ไร่
เกษตรผสมผสาน เริ่มเมื่อปี	2541	

1.1.9 การศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี

ระบบเครือญาติในครอบครัวขยาย ปัจจุบันค่อยๆเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยว มีพ่อ แม่ ลูก เพราะได้เปลี่ยนเป็นสังคมเมืองมากขึ้น แต่ยังคงมีการนับถือระบบปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งไม่แน่นอนเหมือนเช่นสมัยก่อน ผู้นำทางการปกครองสมัยก่อนจะผูกขาดคนที่ใช้จ่ายงานการกุศลเป็นส่วนใหญ่ ไม่นับคนที่มีความรู้ความสามารถเท่าไรนัก แต่ในปัจจุบันใช้การเลือกตั้งจึงมีคนที่มีทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ เสนอตัวเข้ามาเป็นตัวแทนของชาวบ้านมากยิ่งขึ้น ในด้านศูนย์กลางการศึกษา สมัยก่อนวัดเป็นศูนย์กลางการศึกษาจะเห็นได้จากคนเฒ่าคนแก่ที่อยู่ในหมู่บ้าน จะจบการศึกษามาจากวัด ต่อมาเมื่อปี 2502 ได้มีการก่อตั้งโรงเรียนบ้านทับช้างขึ้นและมีการเรียนการสอนจากชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา ส่วนประเพณีที่สำคัญก็มีในช่วงเดือนมกราคม มีประเพณีการขึ้นปีใหม่ตามแบบสากล เดือนกุมภาพันธ์มีเทศกาลมหาคาติและวันมาฆบูชา เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์ สรงน้ำพระ เดือนพฤษภาคม มีประเพณีศาลตาปู่ ประเพณีวันวิสาขบูชา เดือนกรกฎาคม ทำบุญเทศกาลเข้าพรรษา เดือนตุลาคม ทำบุญออกพรรษาและดักบาตรเทโว เดือนพฤศจิกายนทำบุญทอดกฐิน

วัดทับช้าง

พระภิกษุ	จำนวน 6 รูป
สามเณร	จำนวน - รูป
แม่ชี	จำนวน - รูป
เด็กวัด	จำนวน - คน

โรงเรียนบ้านทับช้าง

ครู	จำนวน 22 คน
นักเรียน	จำนวน 451 คน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 โดยใช้ตัวแบบ ชิพพ์ โมเดล คือ หน่วยระบบของ I (Input) ปัจจัยนำเข้าจากตัวแปร I1 – I14 โดยภาพรวมมีผลการประเมินดังนี้

I1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ชาวบ้านมีความเข้าใจว่าเป็นเงินที่รัฐบาลให้มาช่วยเหลือคนยากจนในหมู่บ้านทั่วประเทศ

I2 การประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้แก่ชาวบ้านทางหอกระจายข่าว สำหรับการประชาสัมพันธ์ใช้เวลาในช่วงเช้า ประมาณ 05.00 น. – 06.00 น. เพราะมีการเปิดให้ประชาชนฟังข่าวและมีการประชุมประจำเดือน โดยผู้นำหมู่บ้านทุกเย็นสัปดาห์ที่ 2 ของเดือน

I3 คณะอนุกรรมการที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านทับช้าง ประกอบด้วยพัฒนาการประจำตำบลที่คอยมาชี้แจงและสัเกตการณ์ในการคัดเลือกคณะกรรมการครั้งแรก

I4 คณะกรรมการหมู่บ้านทับช้างประกอบไปด้วย คณะกรรมการ 15 คน มีสัดส่วนชายหญิง ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544 มีคุณสมบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านทับช้าง 2544 (ภาคผนวก) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 2 วาระ ซึ่ง 1 วาระไม่เกิน 2 ปี ส่วนในปีแรกต้องมีการจับสลากออกกิ่งหนึ่ง

I5 การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุน จากการที่ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายบุญมี แซ่กระโทก ได้รับมอบหมายจากอำเภอให้มาชี้แจงให้แก่ชาวบ้าน จำนวน 103 ครัวเรือน มีความกระตือรือร้น มีความพร้อมเพียงจนสามารถผ่านเกณฑ์ประเมินในการขอเงินกองทุนหมู่บ้านและได้รับอนุมัติเงินดังกล่าว

I6 เงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ได้รับอนุมัติในวันที่ 24 กันยายน 2544

I7 เงินทุนสะสม มีสมาชิกเสียค่าสมัครรายละ 5 บาทและค่าสมัครเข้ากลุ่มอีก 20 บาท รวมทุนสะสมทั้งหมด 2,350 บาท (ปัจจุบัน)

I8 บัณฑิตกองทุนชื่อ นายพรชัย คชช้าง จบปริญญาตรีด้านรัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง อายุ 37 ปี ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่บ้านทับช้าง หมู่ 6

I9 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ 968,000 บาท

I10 จำนวนเงินลงทุนที่นอกเหนือจากเงินกู้

I11 วัตถุประสงค์การขอกู้ บ้านทับช้างนำเงินไปประกอบอาชีพตามกิจกรรมต่อไปนี้

1. ผลผลิตด้านการเกษตร

- ปลูกแตงน้ำหยด /	3 ราย	จำนวนเงิน	55,000 บาท
- เลี้ยงสัตว์ (สุนัข โค) /	37 ราย	จำนวนเงิน	490,000 บาท
- เลี้ยงปลา	2 ราย	จำนวนเงิน	30,000 บาท

2	ค้ำขาย	18 ราย	จำนวนเงิน	235,000 บาท
3.	อุตสาหกรรมครัวเรือน (เย็บกระเป๋า)	9 ราย	จำนวนเงิน	128,000 บาท
4.	พัฒนาอาชีพหรือปัจจัย ของการบริการ	2 ราย	จำนวนเงิน	50,000 บาท

I12 สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพของสมาชิก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน โดยมาจากภายนอกบ้าง เช่น อาชีพปลูกแตงน้ำหยด

I13 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพของชาวบ้านทับช้าง ใช้การประกอบอาชีพแบบทิศทางเดียวกันกับที่เคยปฏิบัติมา เช่น การเกษตร อาจใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงเป็นส่วนใหญ่

I14 จำนวนแรงงานส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือน จะมีเพียงอุตสาหกรรมการเย็บกระเป๋า จะจ้างคนจากระบบเครือข่ายโดยคิดค่าแรงรายวันตามกฎหมายแรงงาน วันละ 143 บาท

2.2 P (Process) กระบวนการผลการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคลจากตัวแปร PC1 – PC14 ดังนี้
ระดับหมู่บ้าน

PC1 การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านทับช้าง เริ่มจากการเรียกประชุมสมาชิกในหมู่บ้านเกิน 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 103 ครัวเรือน มีสมาชิกกองทุน 89 ครัวเรือน (ครัวเรือนละ 1 คน) ผู้ใหญ่บ้านชี้แจงรายละเอียดของกองทุนหมู่บ้าน โดยมีการประจำตำบลช่วยเสริมในส่วนที่สำคัญ จากนั้นมีการคัดเลือกคณะกรรมการ จากการคัดเลือกคณะกรรมการไม่มีปัญหาในการคัดเลือก เพราะผู้ที่ชาวบ้านเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ที่ชาวบ้านเห็นว่าสามารถช่วยเหลือกองทุนได้ ต่อจากนั้นประมาณ 1 สัปดาห์ คณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกศึกษาและร่างระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษาจากระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544 โดยการประชุมแก้ไขระเบียบที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน คณะกรรมการนำระเบียบเข้าที่ประชุมสมาชิก อ่านระเบียบให้สมาชิกเข้าใจและรับทราบ โดยการทำประชาพิจารณ์ว่า ระเบียบข้อใดควรเพิ่มเติมแก้ไขอย่างไร จากนั้นขอประชาคมติเสียงเป็นเอกฉันท์ประกาศใช้ระเบียบเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2544

PC2 การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทับช้างได้ประชุมสมาชิกโดยหาข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้าน

PC3 ระบบบัญชีกองทุน 1. บัญชีเงินสด 2.งบดุล -งบกำไรขาดทุน

มีการลงบัญชีทุกครั้งที่มีการกู้เงิน โดยเหรียญกษาปณ์ของกองทุนหมู่บ้านตรวจสอบความถูกต้องโดยบันทึกกองทุน

PC4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

การรับสมัครสมาชิก

1. ยื่นสมัครสมาชิกได้ที่คณะกรรมการกองทุน
2. มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน
3. เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ
5. อดทน เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

การหมดอายุสมาชิกภาพ

1. เสียชีวิต
2. ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
3. วิกลจริต
4. จงใจฝ่าฝืนกฎระเบียบ
5. ที่ประชุมมีมติ 2 ใน 3 ให้ออก
6. นำเงิน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

สมาชิกมี 2 ประเภทคือสมาชิกกลุ่มและสมาชิกเดี่ยวแต่ทั้งหมดเป็นสมาชิกในนามกลุ่ม

PC5 กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงิน สมาชิกที่มีความประสงค์ขอกู้เงิน จะต้องเขียนโครงการเพื่อขอกู้เงินและระบุวัตถุประสงค์การกู้ยืมอย่างชัดเจน โดยสมาชิกต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักของกองทุนด้วย คือ

1. พัฒนาอาชีพ
2. สร้างงาน
3. เพิ่มรายได้
4. ลดรายจ่าย
5. บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน

สมาชิกที่จะขอกู้เงินต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนและโครงการที่ขอกู้เงินนั้นต้องสามารถดำเนินการได้จริง คุ่มค่าต่อการลงทุน กฎเกณฑ์ของจำนวนเงิน ถ้าเกิน 10,000 บาทต้องใช้หลักทรัพย์และบุคคลค้ำประกัน วงเงินต่ำกว่า 20,000 บาท ใช้บุคคลที่เป็นสมาชิกกันเองค้ำประกันได้

PC6 การส่งเสริมการใช้เงินกู้ ในการประชุมสมาชิกก็จะชี้แจงบอกกล่าวให้สมาชิกที่กู้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพให้ศึกษาลู่ทางการตลาดให้ดี ส่วนใหญ่ให้สมาชิกขอข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น เลี้ยงสัตว์ ติดต่อปศุสัตว์อำเภอ เป็นต้น

PC7 การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ คณะกรรมการกองทุนตั้งกรรมการตรวจสอบแต่จากการปฏิบัติงานไม่มีการตรวจสอบกิจกรรมการดำเนินงาน มีเพียงการตรวจเอกสารขอู้เท่านั้น

PC8 การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

PC9 การจัดสรรผลประโยชน์

1. การดำเนินงานของคณะกรรมการ	ร้อยละ 20
2. ช่วยเหลือสังคมผู้ด้อยโอกาส	ร้อยละ 20
3. สมทบกองทุน	ร้อยละ 14
4. สมทบสาธารณประโยชน์	ร้อยละ 20
5. เป็นทุนสำรองความเสี่ยง	ร้อยละ 25
6. เหลือคืนให้แก่ผู้กู้	ร้อยละ 1

PC10 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน จากการศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่บัณฑิต นับจากเริ่มโครงการมาประมาณ 8 เดือน เมื่อเริ่มปฏิบัติงาน มีการประชุมกลุ่มอาชีพ ประชุมคณะกรรมการกองทุนทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยการจัดประชาคม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าร่วมประชุมทุกคนจะภูมิใจในกระบวนการดังกล่าว เพราะทุกคนได้แสดงความคิดเห็นได้โดยไม่มีข้อจำกัด ปัญหาจะติดขัดกับงบประมาณแต่คณะบัณฑิตจะใช้วิธีจัดประชุมแต่ละครั้ง โดยการเฉลี่ยกัน ซึ่งมีบัณฑิต 13 คน เฉลี่ยคนละ 200 บาทต่อครั้ง ระดับบุคคล

PC11 การใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกกองทุนจากจำนวนสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 71 ราย พบว่า ดำเนินการตามวัตถุประสงค์มี 45 ราย นอกนั้นอยู่ในวัตถุประสงค์หลักของกองทุนหมู่บ้านผิดแต่กิจกรรมการดำเนินงานเท่านั้น

PC12 การหาความรู้เพิ่มเติม แล้วแต่บุคคลที่จะแสวงหาแนวทางแต่ในการประชุมมีการประชุมสมาชิก 3 เดือนต่อครั้ง

PC13 การหาตลาด (ยังไม่มี)

PC14 การจัดทำบัญชีใช้จ่ายเงินของสมาชิก (แล้วแต่บุคคลส่วนใหญ่ยังไม่มี)

2.3 P (Product) ผลผลิต ผลการประเมินผลผลิต ใช้ตัวแบบชีพท์ โมเดล ประยุกต์ใช้อักษรจาก PD1 – PD12 ดังนี้

PD1 จำนวนสมาชิกกองทุน 89 ราย ปัจจุบัน (31 ก.ค. 45) ยังเหมือนเดิม

PD2 จำนวนผู้ได้กู้เงิน 71 ราย ปลดปล่อย 6 ครั้ง

สัดส่วนจำนวนผู้ได้รับอนุมัติการกู้เงินต่อจำนวนสมาชิกทั้งหมด 79.7% แยกผู้กู้ตามกลุ่มครั้ง

ปลูกพืช (แตงน้ำหยด) จำนวน 3 ราย รวมเงินกู้ 55,000 บาท

เลี้ยงสัตว์ (หมู วัว)	จำนวน 37 ราย	รวมเงินกู้	490,000 บาท
เลี้ยงปลา	จำนวน 2 ราย	รวมเงินกู้	30,000 บาท
ค้าขาย (ของชำ ผัก ผลไม้)	จำนวน 18 ราย	รวมเงินกู้	235,000 บาท
เย็บกระเป๋า	จำนวน 9 ราย	รวมเงินกู้	128,000 บาท
การบริการ	จำนวน 2 ราย	รวมเงินกู้	30,000 บาท

PD3

PD4 จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด บ้านทับช้างทำสัญญากับคณะกรรมการกองทุน ม กำหนด 1 ปี โดยชำระ 3 เดือน 4 เดือน 6 เดือน ต้องงดบ้าง จากผู้ทำสัญญาดังกล่าว 46 ราย ชำระตามสัญญา 8 ราย ผู้ไม่ชำระตามสัญญาจำนวน 38 ราย แต่คณะกรรมการประชุมกันว่าถึงงวดสิ้นปีบัญชีเป็นกรณีสิ้นสุด ตามระเบียบการแล้วผู้ที่ไม่ชำระเงินคืนตามสัญญา ผู้กู้ต้องเสียค่าปรับร้อยละ 0.25 ต่อวัน เว้นแต่คณะกรรมการผ่อนผันให้โดยผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบด้วย

PD5 ยอดเงินที่มีการชำระคืน ปัจจุบัน (31 ก.ค. 45) จำนวน 52,118 บาท

เงินต้น 49,168 บาท

ดอกเบี้ย 2,950 บาท

PD6 กองทุนสะสม 2,350 บาท ไม่มีการจำแนกรายจ่าย

PD7 การใช้เงินตามวัตถุประสงค์หลักของการใช้จ่ายต่างแต่เพียงกิจกรรม

ตามเอกสาร ตรง 48 ราย

ไม่ตรง 26 ราย

เหตุที่ไม่ดำเนินการ นำไปใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าใช้จ่ายในครอบครัว

PD8 ทิศนคติของชุมชนต่อกองทุน ใช้รูปแบบสัมพันธภาพของ บร.9 สัมพันธภาพ คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุน การได้มาซึ่งคณะกรรมการมาจากการเลือกกันเองในหมู่บ้าน โดยยกมือสนับสนุนของสมาชิกชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน คณะกรรมการหมู่บ้านให้การสนับสนุนตลอดจนพัฒนาการประจำตำบล

PD9 การเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ เกิดเครือข่ายการประสานงานระดับหมู่บ้านและตำบล กิจกรรมเกิดขึ้นตามกิจกรรมเครือข่ายการออมทรัพย์ สิ่งที่ทำให้ปัจจัยดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะเกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารระหว่างกัน

PD10 การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง สมาชิกกองทุนตลอดจนคณะกรรมการมีความภูมิใจที่ได้บริหารจัดการด้วยตัวเอง เกิดจากการเรียนรู้ความสามัคคีระหว่างชุมชนเอง

PD11 ความเข้มแข็งของชุมชนจากกองทุนหมู่บ้าน ตามแบบ บร. 2 และ บร.7 จากประชากร 52 คน คิดเป็น 50% ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและบุคคลทั่วไป

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

จากการประมวลเทคนิคและวิธีทำธุรกิจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 อาชีพที่สมาชิกได้กู้เงินไปประกอบกิจกรรม โดยภาพรวมของสมาชิกที่ได้ประกอบอาชีพมีทั้งหมด 71 ราย แบ่งตามอัตราส่วนของการกู้ได้ ดังนี้

เลี้ยงสัตว์	สุกรและวัว	37	ราย	คิดเป็นร้อยละ	52
ค้าขาย	ของชำ,ผัก,ผลไม้	18	ราย	คิดเป็นร้อยละ	25.3
อุตสาหกรรมครัวเรือน	เย็บกระเป๋า	9	ราย	คิดเป็นร้อยละ	12.6
การเกษตร	ปลูกแตงน้ำหยด	3	ราย	คิดเป็นร้อยละ	4.2
การประมง	เลี้ยงปลา	2	ราย	คิดเป็นร้อยละ	2.8
การบริการ	สหกรณ์	2	ราย	คิดเป็นร้อยละ	2.8

ซึ่งจากการประกอบอาชีพข้างต้นสามารถที่จะแยกแยะรายละเอียดแต่ละอาชีพ โดยการนำการประมวลเทคนิควิธีจากด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่ดี สรุปได้ดังนี้

3.1 เลี้ยงสัตว์

3.1.1 อาชีพเลี้ยงวัว เป็นอาชีพที่เป็นผลระยะยาว ผลจากการเสวนากลุ่มอาชีพ พบว่า ปัจจัยนำเข้าที่ดีของการเลี้ยงวัวด้านพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ปัจจุบันชาวบ้านได้ปรับปรุงพันธุ์วัวให้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยเน้นตลาดขายส่งเนื้อส่วนใหญ่ ท้องถิ่นเอื้ออำนวยต่อการเลี้ยง เพราะมีทุ่งหญ้าที่เป็นเขตป่าสงวนประมาณ 300 กว่าไร่ พร้อมทั้งทุ่งนา ด้านของเงินกองทุนหมู่บ้านได้ช่วยให้ชาวบ้านได้ปรับปรุงพันธุ์เดิม โดยนำเงินไปซื้อพันธุ์ที่ดี หลังจากที่เขาขายพันธุ์สัตว์เดิม ส่วนผู้เลี้ยงก็ใช้แรงงานในครอบครัวของตน วิธีการเลี้ยงก็เป็นวิธีเลี้ยงแบบเดิม คือต้อนไปเลี้ยงตามทุ่งหญ้า

กระบวนการที่ต้อน ในปัจจุบัน การเลี้ยงถ้าเป็นกลุ่มที่เลี้ยงประมาณ 4 – 5 ตัว จะเลี้ยงโดยการจัดสุขลักษณะที่ดีมีโรงเรือนที่สะอาด มีการเกี่ยวหญ้าให้วัวกิน พร้อมทั้งอาหารเสริม บางครั้งมีการฉีดยาบำรุง และฉีดยาป้องกันโรค ส่วนการเลี้ยงฝูงใหญ่จะมีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาฉีดวัคซีนปีหนึ่งประมาณ 1 – 2 ครั้ง ไม่มีการฉีดยาบำรุง

ซึ่งผลผลิตที่ดีของอาชีพเลี้ยงวัวนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับการเลี้ยงที่ผ่านมานับว่าประสบความสำเร็จ เพราะชาวบ้านขายได้ราคาที่ดี สัตว์ก็มีสุขภาพที่ดีไม่เป็นโรค

กลุ่มผู้เลี้ยงวัวมีปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้

- โรคระบาด เช่น เหาเปื่อย ปากเปื่อย แก้ไขโดยการแยกสัตว์เลี้ยงออกจากฝูงแล้วประสานงานกับปศุสัตว์อำเภอมาฉีดวัคซีนป้องกันโรค

- พ่อค้าคนกลางซื้อราคาต่ำ แก้ไขโดยการติดต่อกับลูกค้าโดยตรงสืบราคาตลาด
- ยุงแมลงรบกวน แก้ไขโดยการทำมุ้ง และจุดไฟไต้ยุง

3.1.2 เลี้ยงสุกร เป็นอาชีพที่สมาชิกกองทุนซึ่งจากการเลี้ยงสุกร พบว่าปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ ความพร้อมของผู้เลี้ยงเพราะเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมรายได้ ด้านงบประมาณการเลี้ยง ลูกสุกรราคาตัวละ 800 – 900 บาท ซึ่งนับว่าราคายังไม่สูงมากนัก ชาวบ้านมีแผนการเลี้ยง โดยเฉลี่ยอายุของสุกรที่จะจำหน่ายได้ต้องเลี้ยงประมาณ 3 – 4 เดือน ปัจจุบันราคาสุกรทั่วไปประมาณ กิโลกรัมละ 38 – 40 บาท

กระบวนการที่ดี การเลี้ยงสุกรในปัจจุบัน สุกรจะมีน้ำหนักดีและโตเร็ว สืบเนื่องมาจากอาหารที่มีแร่ธาตุครบและอาหารตามธรรมชาติเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ผลผลิต ในปัจจุบันสุกรมีความแข็งแรง ราคาก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ผู้เลี้ยงสามารถขายผลผลิตได้ราคาสูง ส่วนใหญ่จะจำหน่ายในท้องถิ่น โดยการชำแหละเอง

กลุ่มผู้เลี้ยงหมูมีปัญหาและแนวทางการแก้ไข ดังนี้

- ลูกสุกรแพง แก้ไขโดยการรวมกลุ่มกันซื้อ
- อาหารยารักษาโรคแพง แก้ไขโดยซื้อยาที่สำนักงานปศุสัตว์
- สุกรไม่สามารถขยายพันธุ์ได้ เพราะพ่อค้าฉวยโอกาสกำไร กำเนิด แก้ไขโดยซื้อด้วยตนเอง

และผสมเทียม

3.2. อาชีพค้าขาย

สำหรับอาชีพค้าขายนั้นมีการขายของชำ ผักและผลไม้ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวพบว่า ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่เรื่องของสินค้าก็มีปริมาณเพียงพอโดยเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทได้ช่วยให้ผู้ประกอบการอาชีพนี้มีสินค้าขายมากขึ้นทุนหมุนเวียนดีขึ้นค้าขายอยู่กับบ้านของตนเองบ้างเร่ขายตามหมู่บ้านต่างๆ เขาสถานที่ขายตามย่านชุมชน เช่นเขตอุตสาหกรรม

กระบวนการที่ดีได้แก่ การหาสินค้าแปลกใหม่มาขาย การลดราคาเพื่อดึงลูกค้าการบริการที่ดีพัฒนาการค้าของตนมีเงินหมุนเวียนไปซื้อสินค้าอื่นได้

ผลผลิตของการดำเนินการนั้น สมาชิกมีกำไรจากการประกอบอาชีพนำเงินมาปรับปรุงกิจการซึ่งจากการมีกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทช่วยเสริมรายได้ของของตนเอง

สภาพปัญหาแนวทางการแก้ไข

- ค่าเช่าที่แพง แก้ไขโดยการแสวงหาที่ขายใหม่
- ลูกหนี้ไม่จ่าย แก้ไขโดยการทำสัญญา วงเงินตั้งแต่ 50 บาทขึ้นไป และโดยการผ่อนชำระเป็นครั้งคราวไป ทั้งนี้ต้องกำหนดระยะเวลาด้วย
- เทศกิจไล่ที่ขาย แก้ไขโดยการขายเร็วร้อนไปเรื่อยๆ และหาที่ขายถาวร

3.2 อุตสาหกรรมในครัวเรือน

กลุ่มเย็บกระเป๋ามีปัจจัยนำเข้า คือ ผู้นำกลุ่มเป็นผู้มีความชำนาญ มีการแบ่งหน้าที่กันปฏิบัติ อย่างชัดเจน เครื่องเย็บจักรอุตสาหกรรมมีประมาณ 9 เครื่อง คนงานก็พร้อม และมีเครื่องมือในการเย็บ เพราะใช้การฝึกฝนอย่างดี ฝีมือประณีต สถานที่ดำเนินการใช้บ้านของผู้ประกอบการ แรงงานใช้แรงงานเครือญาติและบุคคลทั่วไป โดยมีค่าแรงต่อคนประมาณวันละ 140 บาท

กระบวนการที่ดี ได้แก่การวางแผนการตลาดของฝ่ายผลิต คือช่วงของการเปิดภาคการศึกษา จะมีลูกค้าสั่งซื้อสินค้าเข้ามาเยอะ เพราะฉะนั้นในระยะเวลาที่ต้องมีการเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม

ผลผลิตที่ดี ได้แก่จากการที่สินค้ามีมาตรฐาน ทั้งการส่งเสริมการตลาดจากมูลนิธิศุภนิมิตร ทำให้มียอดสั่งซื้อสินค้าเข้ามาเป็นระยะ เงินกองทุนหมู่บ้านช่วยให้กลุ่มอุตสาหกรรมครัวเรือน มีอุปกรณ์ผลิตมากขึ้น พร้อมทั้งจะผลิตสินค้าให้มากขึ้น

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

- ผลิตสินค้าไม่ทัน โดยเฉพาะช่วงเปิดเทอม ต้องจ้างคนงานเพิ่มขึ้น
- ค่าขนส่งแพงเพราะต้องซื้อวัสดุจากกรุงเทพฯ แก้ไขโดยการใช้เงินทุนหมู่บ้านซื้อวัสดุมาครั้งละหลายๆ
- ทุนหมุนเวียนน้อย อยากให้สมาชิกกองทุนมาร่วมหุ้น
- เครื่องจักรไม่เพียงพอ พัฒนาเครื่องจักรปัจจุบันใช้งานได้รวดเร็ว

3.4 การเกษตรปลูกแตงน้ำหยด

กิจกรรมการเกษตรปลูกแตงน้ำหยดนี้ มีปัจจัยนำเข้าที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ ได้แก่สภาพพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก ปัจจุบันสามารถสูบน้ำขึ้นมาจากบ่อบาดาลได้อีกทั้งผู้ประกอบการล้วนได้ศึกษาการประกอบอาชีพนี้จากผู้ทำกันมาก่อน ที่จะจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ด้านงบประมาณก็เพียงพอ แรงงานก็ใช้สมาชิกในครอบครัว จะต่างกันก็ตรงที่แผนการผลิต เพราะปัจจุบันสำคัญมาก

กระบวนการที่ดี ได้แก่การนำพันธุ์ใหม่มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขพันธุ์แตงน้ำหยดสายพันธุ์เดิมที่ไม่เหมาะต่อสภาพภูมิอากาศบ้านเรา

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ จากการที่มีผลผลิตที่ดีจากประสบการณ์ของการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวอันเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

- ปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมี ยานาแม่ลง และอุปกรณ์ที่ราคาสูงขึ้น แก้ไขโดยการนำปุ๋ยชีวภาพจากเรือนจุลินทรีย์ใช้เอง จากการแนะนำของเกษตรตำบลและหน่วยงานของทางราชการมาให้การอบรม เพื่อลดต้นทุนการผลิต

- ไม่มีการวางแผนการตลาด ทำให้สินค้าล้นตลาด แก้ไขโดยการวางแผนการผลิตรวมกลุ่ม
- ราคาผลผลิตตกต่ำ แก้ไขโดยการมีชมรมผู้ปลูกแตงน้ำหยดในตำบลเพื่อต่อรองการผลิต

4. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในส่วนของหมู่บ้านทับช้างหมู่ที่ 5

ผลทางด้านสังคมชาวบ้านเมื่อทราบข่าวว่าเงินล้านจะเข้าสู่หมู่บ้าน ชาวบ้านมีความร่วมกันเป็นกลุ่มคิดว่า จะนำเงินไปทำประโยชน์ตามที่คาดหวัง ทั้งที่ยังไม่ทราบกฎระเบียบที่แน่ชัดแต่อย่างน้อยชาวบ้านมีความสนใจร่วมกัน ที่นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ผู้นำหมู่บ้าน พร้อมด้วยผู้มีความรู้ก็ได้หาข้อมูลข่าวสารมาสนทนากันอยู่เป็นประจำ ทางราชการก็ออกหนังสือแจ้งให้อบต. ช่วยประชาสัมพันธ์เป็นระยะๆ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้ในระดับหนึ่ง พอเงินล้านเข้ามาถึงก็มีทุกกลุ่มทุกสาขาอาชีพได้ใช้เงินจากส่วนนั้น ชาวบ้านได้ตั้งทีมงานมาบริหารกัน มีการประชุมปรึกษาหารือกัน ถึงไม่ก้าวหน้าเต็มที่แต่ผลดีที่ตกมาถึงคนที่เดือดร้อนได้พอประมาณ พอถึงกำหนดส่งนี้ลี ขณะนี้ (10 สิงหาคม 2545) ชาวบ้านประชุมกันเพื่อสรรหาคณะกรรมการชุดใหม่ แทนชุดเก่าที่ครบกำหนดตามวาระ ทุกคนจะส่งเงินให้ครบตามที่ตกลงไว้กับคณะกรรมการ ทำให้บรรยากาศการประชุมคึกคักเป็นพิเศษ เป็นการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกันต่อท้องถิ่น ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ก็ไม่มีสิ่งใดพิเศษจัดประชุมง่ายๆ มีเพียงการเตรียมเอกสาร ก็ได้จากเงินค่าสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มาใช้อำนวยความสะดวก ซึ่งไม่เคยปรากฏเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อน ด้านการบริหารชาวบ้าน คิดร่วมกัน แล้วช่วยกันเสนอแนะ จนหาแนวทางที่เหมาะสมกับหมู่บ้าน ผู้วิจัยในฐานะเป็นสมาชิกในหมู่บ้านได้เข้ามาดูผลอื่นๆ ที่ตามมา นอกเหนือจากปัจจัยที่ใช้กำหนดเบื้องต้นนับว่าเป็นแนวทางมีอนาคตที่ดีพอสมควร สำหรับหมู่บ้านทับช้างหมู่ที่ 5

5. สรุปการบรรลุ วัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีกองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 พบว่า

5.1.1 ก่อนการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านทับช้างมีกลุ่มออมทรัพย์อยู่ก่อนแล้ว 1 กองทุนมีสมาชิก 50 คน ปัจจุบันมีเงินกองทุน 33,000 บาท กลุ่มเครือข่ายออมทรัพย์เป็นกลุ่มปัจจัยหนึ่งกลุ่มที่เป็นพื้นฐานของความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ประชาชนเข้าใจว่ามันเป็นเงินของรัฐบาล จัดสรรให้ประชาชนมาลงทุนประกอบอาชีพ เพื่อเสริมสร้างรายได้ เป็นแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน เพื่อลดเงินนอกระบบที่ดอกเบี้ยสูง ต้องการให้กองทุนอยู่กับหมู่บ้านตลอดไป ความยั่งยืนของกองทุนพบว่ามีแนวโน้มก้าวไปในทางที่ดี ประชาชนค่อยๆ ศึกษาหาความรู้ เพื่อทำความเข้าใจกับกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุน

4. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในส่วนของบ้านทับช้างหมู่ที่ 5

ผลทางด้านสังคมชาวบ้านเมื่อทราบข่าวว่าเงินล้านจะเข้าหมู่บ้าน ชาวบ้านมีความสนใจร่วมกันเป็นกลุ่มคิดกันว่า จะนำเงินไปทำประโยชน์ตามที่คาดหวัง ทั้งที่ยังไม่ทราบกฎระเบียบที่แน่ชัด แต่อย่างน้อยชาวบ้านมีความสนใจร่วมกัน ที่นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ผู้นำหมู่บ้าน พร้อมด้วยผู้มีความรู้ก็ได้หาข้อมูลข่าวสารมาสนทนากันอยู่เป็นประจำ ทางราชการก็ออกหนังสือแจ้งให้อบต. ช่วยประชาสัมพันธ์เป็นระยะๆ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้ในระดับหนึ่ง พอเป็นล้านเข้ามา ถึงก็มีทุกกลุ่มทุกสาขาอาชีพได้ใช้เงินจากส่วนนั้น ชาวบ้านได้ตั้งทีมงานมาบริหารกัน มีการประชุมปรึกษาหารือกัน ถึงไม่ก้าวหน้าเต็มที่แต่ผลดีที่ตกมาถึงคนที่เดือดร้อนได้พอประมาณ พอถึงกำหนดส่งนี้ลี ขณะนี้ (10 สิงหาคม 2545) ชาวบ้านประชุมกันเพื่อสรรหาคณะกรรมการชุดใหม่ แทนชุดเก่าที่ครบกำหนดตามวาระ ทุกคนจะส่งเงินให้ครบตามที่ตกลงไว้กับคณะกรรมการ ทำให้บรรยากาศการประชุมคลี่คลายเป็นพิเศษ เป็นการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกันต่อท้องถิ่น ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ก็ไม่มีสิ่งใดพิเศษจัดประชุมง่ายๆ มีเพียงการเตรียมเอกสาร ก็ได้จากเงินค่าสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มาใช้อำนวยความสะดวก ซึ่งไม่เคยปรากฏเหตุการณ์เช่นนี้มาก่อน ด้านการบริหารชาวบ้าน คิดร่วมกัน แล้วช่วยกันเสนอแนะ จนหาแนวทางที่เหมาะสมกับหมู่บ้าน ผู้วิจัยในฐานะเป็นสมาชิกในหมู่บ้านได้เข้ามาดูผลอื่นๆ ที่ตามมา นอกเหนือจากปัจจัยที่ใช้กำหนดเบื้องต้นนับว่าเป็นแนวทางมีอนาคตที่ดีพอสมควร สำหรับหมู่บ้านทับช้างหมู่ที่ 5

5. สรุปการบรรลุ วัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีกองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 พบว่า

5.1.1 ก่อนการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านทับช้างมีกลุ่มออมทรัพย์อยู่ก่อนแล้ว 1 กองทุนมีสมาชิก 50 คน ปัจจุบันมีเงินกองทุน 33,000 บาท กลุ่มเครือข่ายออมทรัพย์เป็นกลุ่มปัจจัยหนึ่งกลุ่มที่เป็นพื้นฐานของความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ประชาชนเข้าใจว่ามันเป็นเงินของรัฐบาล จัดสรรให้ประชาชนมาลงทุนประกอบอาชีพ เพื่อเสริมสร้างรายได้ เป็นแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน เพื่อลดเงินนอกระบบที่ดอกเบี้ยสูง ต้องการให้กองทุนอยู่กับหมู่บ้านตลอดไป ความยั่งยืนของกองทุนพบว่ามีความโน้มถ่วงไปในทางที่ดี ประชาชนค่อยๆ ศึกษาหาความรู้ เพื่อทำความเข้าใจกับกฎระเบียบข้อบังคับของกองทุน

5.1.2 ระบบการบริหารพบว่า คณะกรรมการกองทุนมีการประชุมปรึกษาหารือกัน เข้าร่วมอบรมหาความรู้เพิ่มเติมในบางโอกาส มีการทำทะเบียนประวัติสมาชิก ศึกษารายละเอียดในการกู้เงินของสมาชิก ตรวจสอบการมีหนี้สินของสมาชิกในการอนุมัติเงินกู้ ระเบียบของกองทุนมีความรัดกุมพอสมควร ส่วนสมาชิกระเบียบปฏิบัติมีความชัดเจน บุคลากรที่ติดตามการบริหารกองทุน มีหน่วยงานของรัฐบาลคอยกระตุ้น ติดตามเป็นระยะๆ เช่นจากพัฒนาการอำเภอ บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน มีข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนเป็นระยะๆ นับว่าเป็นการริเริ่มที่ดี

5.1.3 มีกระบวนการเรียนรู้พึ่งพาตนเองการนำเงินกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพนั้นมีการใช้ความรู้เดิมของตนเองบ้าง ของผู้เฒ่าผู้แก่แก้ปัญหาเฉพาะอยู่บ้าง เช่น อาชีพเลี้ยงสัตว์ (สุกร) ท้องเสียผู้ผู้นำเอารากไม้มาต้มและผสมอาหารให้สัตว์กิน อาชีพด้านอื่นก็เช่นกันมีการใช้วิทยาสัมัยใหม่จากทางด้านการเกษตรและที่สำคัญคือ ผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นทุนเดิมอยู่แล้วแนะนำช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ

5.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า การรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพนั้นมีการรวมตัวกันเพื่อต่อรองราคาขายผลผลิตในราคาต่ำเกินไปให้แก่พ่อค้าคนกลางมีการสืบราคาการตลาดว่าสินค้าชนิดใดมีราคาขึ้นลง ด้านสังคมความเป็นอยู่นั้นเงินกองทุนหมู่บ้านช่วยให้ครอบครัวมีเงินใช้จ่ายเพิ่มสภาพคล่อง

5.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าบ้านทับช้างเดิมมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ประชาชนมีความเป็นอยู่ดี ปัจจุบันสภาพของป่าเปลี่ยนไปอาชีพที่เพิ่มเข้ามา ทำให้บ้านทับช้างเป็นสังคมกึ่งสังคมเมือง มีอาชีพเป็นพนักงานในเขตอุตสาหกรรมระบบสาธารณูปโภคมีความสะดวกสบาย ของชุมชนในท้องถิ่น แต่ความเจริญเหล่านี้ไม่สามารถทำลายประเพณีเก่าๆ ของหมู่บ้านได้ มีการทำบุญในวันพระ และประเพณีที่สำคัญ คุณภาพของประชากรมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมาก คือ อบต. สมาชิกผู้กู้เงิน ไปประกอบอาชีพเป็นการส่งเสริมนโยบายของรัฐ

5.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

5.2.1 ปัจจัยด้านบวก

- ประชาชนมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับกองทุน อยากทราบต้องการมีความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับกองทุน
- มีความภูมิใจในตัวเอง ที่ได้บริหารเงินกองทุนกันเอง โดยใช้กฎระเบียบที่เหมาะสมกับหมู่บ้าน ประชากรเกินกว่าสามในสี่ร่วมกันแสดงความคิดเห็น
- ในการอบรมคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนเป็นระยะ

- มีการประกอบอาชีพเสริมรายได้ประจำของครอบครัวและไม่ขายสินค้าให้พ่อค้าคนกลางในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่เป็น
- มีความพร้อมทางด้านกายภาพ และชีวภาพของหมู่บ้านเพื่ออำนวยความสะดวกกองทุน

5.2.2 ปัจจัยต้นลบ

- มีเงินกู้รายวันกระจายสู่หมู่บ้าน
- คณะกรรมการมีงานประจำทำ
- จำนวนคณะกรรมการมากเกินไปจนความจำเป็น
- ขาดบุคลากรเฉพาะด้าน (บัญชี)
- ผู้กู้นำเงินที่กู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
- ผู้กู้ไม่มีการวางแผนด้านตลาด
- มีการรวมกลุ่มอาชีพกันน้อย (ต่างคนต่างทำ)
- อาชีพเดิมหายไปเพราะพื้นที่อำนวยต่ออาชีพอื่น
- ชาวชนไม่สนใจ (ความสัมพันธ์ในครอบครัว) กองทุน

5.3 การเกิดองค์เครือข่ายของการเรียนรู้

พบว่ากองทุนหมู่บ้านก่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในด้านการผลิต การบริหาร มีการปรึกษาหารือกันในด้านต่างๆ เชื่อมโยงกับภายนอกชุมชนจากการเรียนรู้ระดับกลุ่มสู่การเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน พัฒนาเครือข่ายสู่ตำบล โดยการใช้ฐานเครือข่ายการออมทรัพย์ นำกิจกรรมกองทุนหมู่บ้านที่ทางอำเภอรับผิดชอบ ผนวกเข้าไปเป็นเครือข่ายเผยแพร่ การเรียนรู้ร่วมกัน

5.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน และเหตุผลมีดังนี้

5.4.1 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ตารางที่ 8

ตัวชี้วัด	จำนวน ครัวเรือน	เกณฑ์ที่ใช้วัดแยกเป็นราย		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	52	-	52	-
2. สมาชิกของชุมชนมีความซื่อสัตย์	52	1	51	-
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	52	12	40	-
4. สมาชิกในชุมชนมีความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	52	5	46	1
5. การรับฟังความคิดเห็น	52	16	13	1
6. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม	52	21	-	9
7. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผน งานที่คิด โดยสมาชิกในชุมชน	52	23	-	7

คิดเป็นร้อยละจากผู้ตอบแบบสอบถาม 52 ครัวเรือน

8. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	1.64
9. ความอบอุ่นของครอบครัวในชุมชน	99
10. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้	100
11. ในชุมชนมีการตั้งกลุ่มอาชีพ	28.6
12. เด็ก สตรี คนชรา ได้รับความช่วยเหลือ	32.3

แหล่งข้อมูล

1. จำนวนประชากรทั้งหมดบ้าน	103	ครัวเรือน
2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	52	ครัวเรือน
	คิดเป็นร้อยละ	50

5.4.2 สรุปตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนและเหตุผลมีดังนี้

ประชาชนชาวบ้านทับช้างหมูที่ 5 มีความสามัคคีกันอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจัยหลายด้านเช่น ด้านการเมืองระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติความขัดแย้งทางความคิดจึงเกิดขึ้นได้ส่วนในความประพฤติดีที่สัจธรรมนั้นอยู่ในระดับปานกลางเสียส่วนใหญ่ การยกย่องคนทำความดีก็อยู่ในระดับกลางๆเช่นเดียวกันการช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็เปลี่ยนไป เพราะว่าสังคมได้เปลี่ยนจากชนบทสู่กึ่งชนบทเพราะมีเขตอุตสาหกรรมอันเป็นแหล่งจ้างงานอีกทั้งการรับฟังความคิดเห็นในเมื่อมีการประชุมก็มีเหตุขัดข้องทางหน้าที่การทำงานเข้ามาเป็นอุปสรรคในการร่วมปรึกษาหารือกัน

ผู้นำชุมชนมีความขยันขันแข็งในหน้าที่ ตลอดจนเมื่อเกิดปัญหาต่างๆก็จะมีหลายฝ่ายระดมความคิดเพื่อหาทางออกกันได้

ในส่วนของชุมชนสมาชิกก็มีข่าวสารจากผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก อบต. แจ้งให้ทราบทุกเดือน ส่วนความเป็นอยู่นั้นมีเพียงส่วนน้อยที่อพยพไปทำงานที่อื่น ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่นบ้างส่วนการทำมาหากินก็ประกอบอาชีพตามปกติหาเลี้ยงครอบครัว ในระยะ 2-3 ปี มีกลุ่มเกิดขึ้นหลายกลุ่มเช่นกลุ่มปุ๋ย กลุ่มออมทรัพย์ ที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับกองทุนหมู่บ้านก็มี กลุ่มประมง กลุ่มปลาแดดเดียว กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มอุตสาหกรรมครัวเรือน เป็นต้น จะสังเกตได้ว่าชาวบ้านมีความตื่นตัวมากขึ้นในการที่จะร่วมกันจัดตั้งกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน ส่วนการช่วยเหลือเด็ก คนพิการ คนชราและผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน มีส่วนราชการ ประชาสงเคราะห์จังหวัด เอกชนและมูลนิธิศุภนิมิตรให้การช่วยเหลือ

.....

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. จากการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านทับช้าง หมู่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ ได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กองทุนหมู่บ้านเกิดจากความพร้อมใจกันของสมาชิกในหมู่บ้านที่เสียสละเวลาเข้ามาหาจุดยืนร่วมกัน โดยรัฐบาลใช้เงิน 1 ล้านบาทเป็นกลอุบายที่จะทำให้หมู่บ้าน มีการสร้างงาน เพิ่มรายได้ มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การบริหารคณะกรรมการที่ได้การคัดเลือกจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดการด้านการปล่อยเงินกู้ การอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกซึ่งนับเป็นอีกกิจกรรมหนึ่ง ของการบริหาร โครงสร้างขององค์กรเป็นแบบองค์รวมคือ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเสนอแนวคิดต่างๆ ทั้งการกู้ยืม การกำหนดระยะเวลาในการกู้ยืมเงิน แนะนำประกอบอาชีพที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง ชาวบ้านจะประกอบอาชีพลักษณะครอบครัวเดี่ยวโดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หน่วยงานของรัฐยังมีความจำเป็นอยู่อย่างมากที่จะเป็นพี่เลี้ยง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม บ้านทับช้างนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมทำร่วมกัน เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ป้องกันปัญหาครอบครัว ยาเสพติด อีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 ศักยภาพของชุมชน ผู้นำให้ความร่วมมือดีปานกลางในการจัดตั้งกองทุน สมาชิกในชุมชนก็มีความร่วมมือร่วมใจ เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือถ่ายทอดการประกอบอาชีพร่วมกัน จากศักยภาพดังกล่าว กองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ 5 จะมีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต เพราะมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อกองทุน .

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 2.1.1 ความกระตือรือร้นของชุมชนเห็นพร้อมร่วมกัน
- 2.1.2 ประธานกองทุนเคร่งครัดต่อกฎระเบียบ
- 2.1.3 กรรมการเข้ารับการฝึกอบรมและหาความรู้เพิ่มเติมเป็นระยะๆ
- 2.1.4 มีการประกอบอาชีพ เสริมรายได้ครอบครัว
- 2.1.5 สภาพพื้นที่และประชาชนในหมู่บ้านเอื้ออำนวยในการประกอบอาชีพ
ตลอดจนความพร้อมของประชาชนในการเจริญเติบโตของกองทุน

5.2 ผลกระทบโดยอ้อม

จากการที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านไม่มีการวางแผนใช้จ่ายที่รัดกุมและสมาชิกบางท่านก็มีหนี้สินจากหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ที่ถึงกำหนดส่งคืนในระยะก่อนหรือระยะเดียวกัน อาจจะทำให้เงินนอกระบบเข้ามาในหมู่บ้านและทำให้สมาชิกเป็นหนี้ในระยะยาวได้

อภิปรายผล

จากกรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 ผู้วิจัยขออภิปรายภาพรวมของกองทุน ในส่วนของบุคลากรของกองทุนมีความพร้อม ในการดำเนินงานกองทุนผ่านมา 8 เดือน สมาชิกมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุน อยากให้กองทุนเป็นแหล่งเงินของหมู่บ้าน เพื่อที่จะได้ช่วยให้เป็นที่พึ่งของคนในหมู่บ้าน อันจะเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล จากการที่สมาชิกนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ และได้ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างความอบอุ่นให้แก่สมาชิก นำไปสู่ความสามัคคีในชุมชน ปัจจุบันได้มีสมาชิกนำเงินคืนกองทุน จากการดำเนินงานที่ผ่านมากองทุนหมู่บ้านทับช้างจะนำดอกผลกำไร ไปพัฒนาหมู่บ้านและปรับปรุงสถานที่ราชการในหมู่บ้าน เป็นที่ทำการของกองทุน กองทุนหมู่บ้านทับช้างมีความสำเร็จในระดับที่ดี ด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และคงจะยั่งยืนได้ในโอกาสต่อไป การอภิปรายผลนี้ใช้ข้อมูลจากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านจากการที่ผู้วิจัยเป็นบัณฑิตกองทุน และเป็นคนในพื้นที่ ได้อาศัยการเก็บข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุน ซึ่งการติดตามเอาใจใส่กับสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านรู้คุณค่าของเงินที่เป็นกองทุน ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลใช้เป็นอุบาย สร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจฐานราก คือหมู่บ้าน

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาทำความเข้าใจและหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิ ทฤษฎี จากชุมชนและหน่วยงานของรัฐให้เข้าถึงเกี่ยวกับเรื่องของกองทุนหมู่บ้าน
2. เป็นกลไกส่วนหนึ่งในการศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่
3. นำ ชิพ โมเดล มาประยุกต์ใช้กับกองทุนหมู่บ้าน กรณีบ้านทับช้าง หมู่ 5
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบระบบต่างๆ หลังจากใช้ข้อมูลแล้วก็นำข้อมูลมาเป็นข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านกองทุน เอกสารทางราชการและข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยยึดปัจจัยชีวิตใน ชิพ โมเดล และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์จัดทำเป็นระบบซึ่งง่ายต่อความเข้าใจและทำการสรุปข้อมูลเสนอแนะ

5.2 ผลกระทบโดยอ้อม

จากการที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านไม่มีการวางแผนใช้จ่ายที่รัดกุมและสมาชิกบางท่านก็มีหนี้สินจากหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ที่ถึงกำหนดส่งคืนในระยะก่อนหรือระยะเดียวกัน อาจจะทำให้เงินนอกระบบเข้ามาในหมู่บ้านและทำให้สมาชิกเป็นหนี้ในระยะยาวได้

อภิปรายผล

จากกรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ที่ 5 ผู้วิจัยขออภิปรายภาพรวมของกองทุน ในส่วนของบุคลากรของกองทุนมีความพร้อม ในการดำเนินงานกองทุนผ่านมา 8 เดือน สมาชิกมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุน อยากให้กองทุนเป็นแหล่งเงินของหมู่บ้าน เพื่อที่จะได้ช่วยให้เป็นที่พึ่งของคนในหมู่บ้าน อันจะเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล จากการที่สมาชิกนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ และได้ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างความอบอุ่นให้แก่สมาชิก นำไปสู่ความสามัคคีในชุมชน ปัจจุบันได้มีสมาชิกนำเงินคืนกองทุน จากการดำเนินงานที่ผ่านมากองทุนหมู่บ้านทับช้างจะนำดอกผลกำไร ไปพัฒนาหมู่บ้านและปรับปรุงสถานที่ราชการในหมู่บ้าน เป็นที่ทำการของกองทุน กองทุนหมู่บ้านทับช้างมีความสำเร็จในระดับที่ดี ด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย และคงจะยั่งยืนได้ในโอกาสต่อไป การอภิปรายผลนี้ใช้ข้อมูลจากการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านจากการที่ผู้วิจัยเป็นบัณฑิตกองทุน และเป็นคนในพื้นที่ ได้อาศัยการเก็บข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุน ซึ่งการติดตามเอาใจใส่กับสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านรู้คุณค่าของเงินที่เป็นกองทุน ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลใช้เป็นอุบาย สร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจฐานราก คือหมู่บ้าน

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาทำความเข้าใจและหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิ ทฤษฎี จากชุมชนและหน่วยงานของรัฐให้เข้าถึงเกี่ยวกับเรื่องของกองทุนหมู่บ้าน
2. เป็นกลไกส่วนหนึ่งในการศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่
3. นำ ซิฟฟ์ โมเดล มาประยุกต์ใช้กับกองทุนหมู่บ้าน กรณีบ้านทับช้าง หมู่ 5
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบระบบต่างๆ หลังจากใช้ข้อมูลแล้วก็นำข้อมูลมาเป็นข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านกองทุน เอกสารทางราชการและข้อมูลเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยยึดปัจจัยชีวิตใน ซิฟฟ์ โมเดล และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์จัดทำเป็นระบบซึ่งง่ายต่อความเข้าใจและทำการสรุปข้อมูลเสนอแนะ

ผลการดำเนินการ

นับแต่กองทุนหมู่บ้านได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ความกระตือรือร้นของชาวบ้านที่อยากจะนำเงินไปประกอบอาชีพตามที่ตัวเองถนัด ผลที่ตามมาคือความพร้อมของหมู่บ้าน ถัดไปก็คือการตั้งทีมบริหารจัดการเงินกองทุน ซึ่งมีการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นตัวแทนที่เต็มใจในการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละต่อส่วนรวม โดยมุ่งหวังเพื่อที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมความเป็นอยู่ของหมู่บ้านให้พัฒนาไปในทิศทางที่ดี การดำเนินกิจกรรมของสมาชิกผู้กู้ก็ได้้นำเงินไปประกอบอาชีพ เป็นที่คาดกันว่า หลังจากที่สิ้นปีบัญชีหมู่บ้านทับช้าง หมู่ 5 จะมีดอกผลของเงินกองทุนหมู่บ้านพัฒนาหมู่บ้าน ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามนโยบายของรัฐบาล

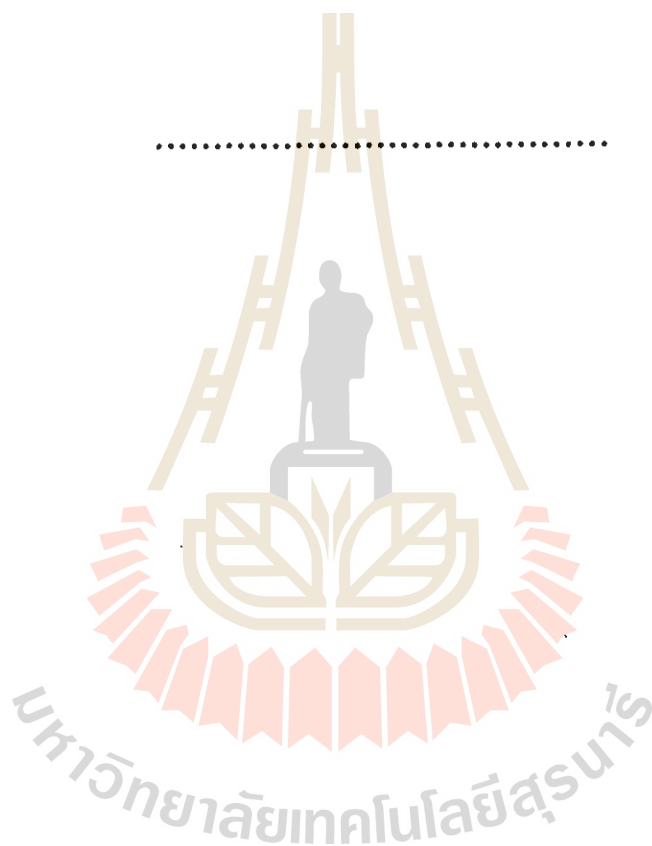
ข้อเสนอแนะ

1. การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับกองทุน จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านทับช้าง หมู่ 5 พบว่าข้อที่ควรแก้ไขปรับปรุงมีดังต่อไปนี้
 - 1.1 สมาชิกกองทุนไม่ได้ระบุว่า 1 คราวเรือน เป็นได้กี่คน เพราะเท่าที่สังเกต บางครัวเรือนผู้ได้ทั้งสามี ภรรยา
 - 1.2 ระเบียบเกี่ยวกับเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ข้อบังคับที่เคร่งครัดให้ประชาชนทราบ
 - 1.3 ระเบียบเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลงานของสมาชิกยังไม่มี
 - 1.4 การจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ยังไม่ชัดเจน
2. การบริหารจัดการกองทุนพบว่า คณะกรรมการโดยประธานกองทุน ควรที่จะจัดตารางและแบ่งเวรการปฏิบัติงานประจำเดือนให้คณะกรรมการไปรับผิดชอบตามกลุ่มของตนเอง เพราะแต่ละคนจะรับผิดชอบและเข้าใจสมาชิกของแต่ละรายในกลุ่มของตนเอง อีกประการหนึ่ง ก่อนที่จะมีการปล่อยเงินกู้ คณะกรรมการควรที่จะติดต่อหน่วยงานของภาคเอกชนและของรัฐมาแนะนำแนวทางการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก เพื่อที่จะได้เลือกอาชีพที่เหมาะสมแก่ตัวเอง รวมทั้งการติดตามการดำเนินงานของสมาชิกแต่ละราย จัดทำข้อมูลว่าสมาชิกกลุ่มใด คนใด นำเงินไปใช้จ่ายและประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวอย่างไร
3. การนำเงินไปพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทับช้าง ไม่ควรทอดทิ้ง หน่วยงานที่จะเข้ามาช่วยเหลือ ผู้กู้ควรที่จะหาวิธีการและแนวทางลดต้นทุนในการผลิตและควรที่จะมีการวางแผนการผลิต การตลาด ทั้งนี้สิ่งที่ขาดไปสำหรับกองทุนหมู่บ้านเท่าที่ผู้วิจัยได้สัมผัสคือ การประสานงานกันของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน

4. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ที่ทำสารนิพนธ์ ขอเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการได้พิจารณาส่วนต่างๆ ของโครงการดังต่อไปนี้

4.1 ควรติดตามประเมินผลกองทุนอย่างต่อเนื่อง จะได้ค้นพบข้อดี ข้อเสียของกองทุนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกองทุนต่อไป

4.2 ผู้ที่จะนำไปศึกษา ค้นคว้าหรือวิจัย ควรที่จะเข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิตของแต่ละหมู่บ้านอย่างถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการประยุกต์หาแนวทางที่เหมาะสมของโครงการ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 . กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- กฎระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองขามสระเพลง . 2544.
- กองทุนหมู่บ้านต้องเป็นมากกว่าการเงิน. มติชนสุดสัปดาห์. มิถุนายน 2545 หน้าที่ 25.
- กองทุนหมู่บ้านสะกดบทเรียนสอนรัฐอย่าหวังผลเลิศหรู. ไทยรัฐ. 8 พฤศจิกายน 2545. หน้าที่ 8.
- คนจนอดหาผู้ค้าประกันไม่ได้. ไทยรัฐ. 8 พฤศจิกายน 2545. หน้าที่ 8.
- เฉลียว บุรีภักดี. และคณะ. 2545. ชุมวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี : บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- _____. 2545. ชุมวิชาการนิพนธ์. นนทบุรี : บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- นงลักษณ์ เดชะพิพงษ์. 2545. จุดเด่นจุดด้อยกองทุนหมู่บ้าน. วารสารการศึกษาออกโรงเรียน. พ. ศ. 2545.
- พัฒนาชุมชน. กรม, ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานตำบลหนองระเวียง, 2544.
- พัฒนาชุมชน. กรม, กชช2ค.ตำบลหนองระเวียง, 2544.
- แม้วมือใหม่หัดบริหารประเทศ. มติชนสุดสัปดาห์. 2545 .
- ศัลยา ประชาชาติ. 2545. เศรษฐกิจโตขึ้น 0.80 %. มติชนสุดสัปดาห์. (24 – 30 มิถุนายน 2545) หน้าที่ 16.
- วิภาวี พิจิตบันดาล. 2545. ชุมวิชาการจัดการและวางแผนธุรกิจ. กรุงเทพฯ : บริษัท ศรีสยามพรินติ้งแอนด์แพคค์ จำกัด.
- อภิชัย พันธเสน. และคณะ. 2545. ชุมวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : บริษัท ศรีสยามพรินติ้งแอนด์แพคค์ จำกัด.
- อุดม จำรัสพันธุ์. และคณะ. 2545. ชุมวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทศน์ทองการพิมพ์.